

KGP-4101-005-00/2014
Nr ewid. 28/2015/P/14/021/KGP

Informacja o wynikach kontroli

WSPIERANIE
ROZWOJU INNOWACYJNYCH PRZEDSIĘBIORSTW
ŚRODKAMI UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH DZIAŁANIA 4.3 I 4.5
PROGRAMU OPERACYJNEGO INNOWACYJNA GOSPODARKA

DEPARTAMENT GOSPODARKI,
SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

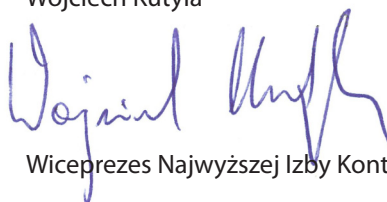
Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji:
Sławomir Grzelak

Akceptuję:

Wojciech Kutyla

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 30. X. 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

WPROWADZENIE	8
1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	9
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	10
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności.....	10
2.2. Synteza wyników kontroli.....	10
2.3. Uwagi i wnioski.....	13
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI.....	15
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	15
3.1.1. Postanowienia prawa unijnego.....	15
3.1.2. Prawo krajowe	15
3.1.3. Cele Działania 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.....	19
3.2. Istotne ustalenia kontroli.....	19
3.2.1. Poziom wykorzystania środków alokowanych na Działania 4.3 i 4.5 PO IG.....	19
3.2.1.1. Zmiany w alokacji środków i ich wykorzystanie.....	19
3.2.1.2. Wyniki naborów i weryfikacji wniosków o dofinansowanie	21
3.2.1.3. Wyrównywanie szans rozwojowych regionów Polski	26
3.2.1.4. Ułatwienia w realizacji Działań 4.3 i 4.5.....	29
3.2.1.5. Wskaźniki rezultatu w Działaniach 4.3 i 4.5	30
3.2.2. Realizacja projektów przez przedsiębiorców	32
3.2.2.1. Ogólne informacje dotyczące projektów objętych kontrolą.....	32
3.2.2.2. Realizacja przez beneficjentów postanowień umów o dofinansowanie	33
3.2.3. Nadzór i kontrola Ministra Gospodarki nad realizacją projektów w ramach Działań 4.3 i 4.5 PO IG.....	37
3.2.3.1. Zgodność realizowanych projektów z celami PO IG	37
3.2.3.2. Nabory projektów do dofinansowania	37
3.2.3.3. Weryfikacja projektów przeznaczonych do dofinansowania – umowa o dofinansowanie GSG Towers Sp. z o.o. w Gdańsku.....	38
3.2.3.4. Kontrole systemowe Instytucji Pośredniczącej.....	40
4. INFORMACJE DODATKOWE	42
4.1. Przygotowanie i organizacja kontroli	42
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	43
5. ZAŁĄCZNIKI.....	46

Wykaz stosowanych skrótów i pojęć

AI	(ang. <i>Artificial Intelligence</i>) – sztuczna inteligencja, rozumiana jako dział informatyki zajmujący się inteligencją – tworzeniem modeli zachowań inteligentnych oraz programów komputerowych symulujących te zachowania.
Beneficjent	osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizująca projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu – zgodnie z art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju ¹ .
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
EDB	ekwiwalent dotacji brutto – kwota pomocy, którą otrzymałby beneficjent, gdyby uzyskał pomoc w formie jednorazowej dotacji, bez uwzględnienia opodatkowania podatkiem dochodowym.
Ewaluacja	osąd (ocena) wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii. (wg wytycznych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka)
Dofinansowanie	bezwrotne wsparcie finansowe udzielone na zasadach refundacji, przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem z publicznych środków wspólnotowych pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i publicznych środków krajowych.
Działanie	grupa projektów zmierzających do tego samego celu. Działanie stanowi etap pośredni między Priorytetem a projektem.
Działanie 4.3 PO IG	Działanie <i>Kredyt Technologiczny</i> . Wsparcie finansowe przeznaczone wyłącznie dla <i>Mikro, Małych i Średnich</i> przedsiębiorstw na realizację inwestycji technologicznych, mających na celu zakup i wdrożenie nowej technologii lub wdrożenie własnej nowej technologii stosowanej na świecie nie dłużej niż 5 lat oraz uruchomienie na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.
Działanie 4.5 PO IG	Działanie <i>Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki</i> . Działanie dzieli się na dwa Poddziałania: 4.5.1 – <i>Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym</i> oraz 4.5.1 – <i>Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych</i> .
Efekt zachęty	Efekt zachęty został uregulowany w art. 8 rozporządzenia Komisji WE nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu ² . Jako efekt zachęty, jest uznawana przygotowana przez beneficjenta analiza wykonalności projektu lub działań objętych pomocą na wypadek otrzymania pomocy lub bez jej udziału.

⁴ Dz.U. z 2014 r., poz. 1649. Dalej *ustawa o zppr*.

⁵ Dz.U. L 214 z 9.08.2008, s. 3. Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 30 czerwca 2014 r. na podstawie art. 57 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.06. 2014, s. 1).

Przedsiębiorcy, których efekt zachęty dotyczy muszą wskazać i uzasadnić spełnienie jednego lub więcej z poniższych kryteriów: a) znaczące zwiększenie rozmiaru projektu/działania dzięki środkowi pomocy; b) znaczące zwiększenie zasięgu projektu/działania dzięki środkowi pomocy; c) znaczące zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt/działanie dzięki środkowi pomocy; d) znaczące przyspieszenie zakończenia projektu lub działania; e) w przypadku braku pomocy projekt nie zostałby zrealizowany w danym obszarze objętym pomocą.

EFRR Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS Europejski Fundusz Społeczny

FKT Fundusz Kredytu Technologicznego

IP Instytucja Pośrednicząca, jest to jednostka, której Instytucja Zarządzająca powierzyła do wykonania część funkcji związanych np. z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem np. działania w ramach programu operacyjnego. Fakt przekazania zadań nie zwalnia Instytucji Zarządzającej z odpowiedzialności za realizację programu (działania). W przypadku Działań 4.3 i 4.5 PO IG funkcję IP pełni Minister Gospodarki.

IW/IP II Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca II stopnia. Na podstawie umowy z dnia 15 stycznia 2009 r., Minister Gospodarki powierzył funkcję IW/IP II w Działaniu 4.3 Bankowi Gospodarstwa Krajowego (Departament Programów Europejskich – Wydział Wdrażania Kredytu Technologicznego oraz Wydział Finansowania Kredytu Technologicznego). W przypadku Działania 4.5, funkcję IW/IP II pełni w imieniu Ministra Gospodarki – Departament Wdrażania Programów Operacyjnych.

IZ Instytucja Zarządzająca. Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie i realizację programu operacyjnego. W Polsce funkcję tę pełni minister właściwy do spraw infrastruktury i rozwoju.

KE Komisja Europejska

Kredyt technologiczny kredyt udzielany przedsiębiorcy przez bank kredytujący na realizację inwestycji technologicznej, który jest częściowo spłacany ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej, do wysokości i na warunkach określonych w ustawie o zppr.

KSI Krajowy System Informatyczny

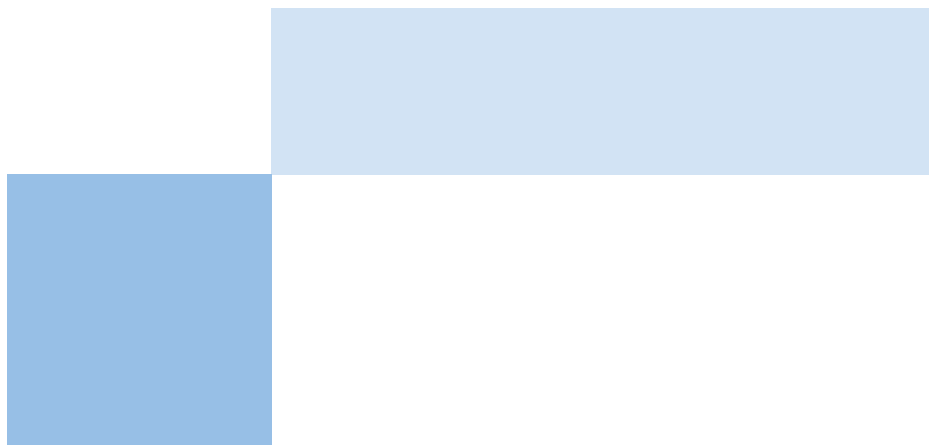
Mikro, Mały lub Średni Przedsiębiorca (MSP) przedsiębiorcy spełniający warunki określone w załączniku nr I do cytowanego wyżej rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008, a mianowicie:

Przedsiębiorca	Zatrudnienie	Obrót	Aktywa
„średni”	<250	≤50 mln euro	≤43 mln euro
„mały”	<50	≤10 mln euro	≤10 mln euro
„mikro”	<10	≤2 mln euro	≤2 mln euro

MiR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
Nieprawidłowość	jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego.
Nowa technologia	technologia w postaci prawa własności przemysłowej lub usługi badawczo-rozwojowej lub nieopatentowanej wiedzy technicznej, która umożliwia wytwarzanie nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług i nie jest stosowana na świecie dłużej niż pięć lat.
NSRO	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia. Dokument opracowany w celu realizacji w latach 2007–2013 polityki spójności Unii Europejskiej na terytorium Polski.
NUTS	(z j. francuskiego: <i>Nomenclature des Unités territoriales statistiques</i>) Klasyfikacja jednostek terytorialnych do celów statystycznych obowiązuje w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz.U.UE L 154 z 21.06.2003 r., ze zm.). Klasyfikacja NUTS jest wykorzystywana w kształtowaniu regionalnych polityk krajów UE, w tym do przeprowadzania analiz stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego regionów. W Polsce wymienia się trzy poziomy NUTS: <ul style="list-style-type: none"> – NUTS 1 – regiony (6 jednostek – grupy województw), – NUTS 2 – województwa (16 jednostek), – NUTS 3 – podregiony (66 jednostek – grupy powiatów).
PO IG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Pomoc publiczna	pomoc państwa udzielana zgodnie z przepisami prawa unijnego i krajowego, spełniająca kryteria określone w art. 107 ust. 1 <i>Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej</i> ³ .
Premia technologiczna	kwota przyznawana przedsiębiorcy ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego przez BGK, na zasadach określonych w ustawie, na spłatę części kapitału kredytu technologicznego.
Projekt	najmniejsza dająca się wydzielić jednostka stanowiąca przedmiot pomocy, bądź przedsięwzięcie będące przedmiotem umowy o dofinansowanie, realizowane w ramach Działania 4.3 lub 4.5 PO IG.
SII	sumaryczny indeks innowacji – jest obliczany jako średnia arytmetyczna ważona 29 wskaźników cząstkowych dla 28 krajów UE oraz dla Turcji, Islandii, Norwegii, Szwajcarii, USA i Japonii. Indeks SII przyjmuje wartości od 0 do 1, przy czym poziom innowacyjności danego kraju jest tym wyższy, im wartość indeksu jest bliższa jedności.
SJ	Spółka jawna
SK	Spółka komandytowa
SK-A	Spółka komandytowo-akcyjna
UE	Unia Europejska.

³ Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm.

Umowa o dofinansowanie	umowa zawarta z beneficjentem, na podstawie której beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach Działania 4.3 i 4.5 PO IG.
Wartości dodana	wartość uzyskana poprzez pomniejszenie przychodów podmiotu gospodarczego osiągniętych ze sprzedaży o materiały i usługi nabyte z zewnątrz, tym samym oznacza ona rzeczywisty jego wkład w wartość wytworzonych produktów lub usług.
Wniosek o dofinansowanie	wniosek składany przez osobę fizyczną lub prawną o dofinansowanie realizacji projektu ze środków przeznaczonych na realizację Działania 4.5 PO IG, stanowiący załącznik do umowy o dofinansowanie.
Wydatek kwalifikowalny	(wydatek kwalifikujący się do objęcia wsparciem) – wydatek poniesiony przez beneficjenta, niezbędny do prawidłowej realizacji <i>projektu</i> , wskazany w umowie o dofinansowanie projektu.
Wydatek niekwalifikowalny	wydatek lub koszt niekwalifikujący się do objęcia wsparciem ze środków publicznych przeznaczonych na realizację PO IG, pokrywany ze środków własnych beneficjenta w ramach realizowanego projektu.
Zakończenie projektu	dzień złożenia wniosku o płatność końcową.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła, z własnej inicjatywy, kontrolę *wspierania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw środkami Unii Europejskiej w ramach Działania 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka*⁴, ujętą w planie pracy NIK pod nr P/14/021.

Decyzja o podjęciu tej kontroli uzasadniona była znaczeniem innowacyjnych projektów finansowanych z wykorzystaniem środków unijnych. Projekty te mają związek z badaniami i rozwojem nowoczesnych technologii, a także wspieraniem inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki kraju. Ponadto, wystąpiła potrzeba sprawdzenia przyczyn niskiego poziomu wykorzystania środków, alokowanych na Działania 4.3 i 4.5 PO IG, ponieważ według stanu na dzień 8 lipca 2013 r., tj. niespełna półtora roku przed ich zakończeniem, płatności na rzecz beneficjentów stanowiły odpowiednio 34,7% i 38% kwoty dofinansowania określonej w podpisanych umowach.

Według rankingu *Innovation Union Scoreboard 2015*⁵, Polska ze wskaźnikiem sumarycznego indeksu innowacji (SII) w 2014 r. na poziomie 0,313 uplasowała się ex-aequo z Chorwacją na 23–24 miejscu wśród 28 krajów UE, przy średniej UE na poziomie 0,555. Niższe wskaźniki uzyskały jedynie: Rumunia (0,204), Bułgaria (0,229), Łotwa (0,227) i Litwa (0,283). Warto przy tym zauważyć, że w przywołanym rankingu Polska w ostatnich ośmiu latach nie odnotowała postępu – wskaźnik SII uzyskany w 2007 r. na poziomie 0,292 osiągnął najwyższy poziom w 2011 r. (0,323). Niskie miejsce Polski w rankingu innowacyjności wskazuje na pilną konieczność podejmowania działań zaradczych, w tym stymulowania większego zaangażowania sektora prywatnego w finansowaniu działalności badawczo-rozwojowej, a także tworzenia powiązań i współpracy pomiędzy podmiotami reprezentującymi sektor nauki i gospodarki. Efektem tych działań powinno być zwiększenie stopnia komercjalizacji badań naukowych.

Charakterystyczne dla polskiej gospodarki są relatywnie niewielkie wydatki firm przeznaczane na innowacje, którym towarzyszą niskie płace w przemyśle przetwórczym. Polska jest zaliczana do grupy krajów konkurujących kosztami, w tym kosztami pracy ze względu na niski poziom udziału wynagrodzeń w wartości dodanej w przemyśle. W krótkim okresie taki poziom wynagrodzeń może zachęcać inwestorów zagranicznych, niemniej jednak w dłuższym okresie należy się spodziewać wyczerpania tych prostych rezerw. Aktualnie niskie koszty wynagrodzeń nie stanowią przeszkody dla inwestorów w poszukiwaniu miejsc produkcji w innych krajach, o jeszcze niższych kosztach pracy. Podniesienie poziomu innowacyjności polskiej gospodarki umożliwi wzrost wydajności pracy i zwiększy udział wynagrodzeń w wartości dodanej. W efekcie wpłynie korzystnie na atrakcyjność kraju, jako miejsca do lokowania kolejnych inwestycji, a także rynku zbytu na produkowane towary. Jednocześnie wzrost innowacyjności powinien prowadzić do zmniejszenia ryzyka utknięcia Polski w tzw. „pułapce średniego dochodu”⁶.

⁴ Cele Działania 4.3 i 4.5 przedstawiono w pkt. 3.1.3 na str. 25 niniejszej *Informacji*.

⁵ http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015_en.pdf

⁶ Por. F. Gabriel; D. Rosenblatt, 2013. *Middle-income traps: a conceptual and empirical survey*. Policy Research working paper; no. WPS 6594. Bank Światowy. <http://documents.worldbank.org/curated/en/2013/09/18220959/middle-income-traps-conceptual-empirical-survey>.

1 ZAŁOŻENIA KONTROLI

Cel główny kontroli

Celem kontroli była ocena – z punktu widzenia kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*⁷ – skuteczności wspierania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw.

Cele szczegółowe

Celami szczegółowymi kontroli było dokonanie oceny:

- działań Ministra Gospodarki i BGK, dotyczących wykorzystania środków przeznaczanych na Działania 4.3 i 4.5 PO IG, z punktu widzenia zgodności z celami Działania, stopnia osiągnięcia faktycznych efektów w porównaniu do zamierzonych, a także zabezpieczenia przed niegospodarnym i niezgodnym z prawem dysponowaniem tymi środkami;
- prawidłowości przygotowania konkursów, wyboru projektów i zawierania umów wsparcia oraz monitoringu i kontroli wykonania postanowień tych umów;
- zrealizowanych projektów pod kątem zgodności z postanowieniami umów o dofinansowanie, w tym zwłaszcza, prawidłowości przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz kwalifikowalności wydatków, a także efektów uzyskanych przez beneficjentów, w tym rezultatów wdrażania innowacyjnych produktów i technologii.

Zakres podmiotowy kontroli

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od 15 września 2014 r. do 31 stycznia 2015 r. w Ministerstwie Gospodarki, Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju oraz u 25 beneficjentów Działania 4.3 i 4.5 PO IG. Wykaz skontrolowanych jednostek stanowi załącznik nr 1 do niniejszej *Informacji*.

Okres objęty kontrolą

Badaniami kontrolnymi objęto lata 2007–2015 (do czasu zakończenia badań kontrolnych).

⁷ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., zwana dalej *ustawą o NIK*.

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, zastosowane w skontrolowanych projektach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka wskaźniki rezultatu w postaci liczby nowych produktów lub usług (Działanie 4.3), czy też liczby utworzonych miejsc pracy, w tym w działach B+R (Działanie 4.5), mają ograniczony walor poznawczy – z punktu widzenia możliwości oceny wpływu tych projektów na wzrost innowacyjności polskiej gospodarki.

W ocenie NIK, brak ustalenia w tych Działaniach wskaźników mierzących efektywność ekonomiczną realizowanych przedsięwzięć nie stanowił odpowiedniej motywacji dla beneficjentów do maksymalizacji efektów. Dlatego też, zdaniem NIK, w nowej perspektywie finansowej, zwłaszcza w Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój, wskazane byłoby zastosowanie do oceny projektów wskaźników umożliwiających realną ocenę uzyskanych efektów ekonomicznych. Takim wskaźnikiem mógłby być np. wolumen przychodów ze sprzedaży towarów lub usług wytworzonych przy użyciu nowej technologii lub inwestycji, bądź też wskaźnik wartości dodanej, umożliwiający ustalenie rzeczywistego wkładu w wartość wytworzonych produktów lub usług.

Pełniąc funkcję Instytucji Pośredniczącej, Minister Gospodarki prawidłowo nadzorował nabory wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 4.3, przeprowadzonych w latach 2008–2012, właściwie przeprowadzał kontrole Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia, którą był Bank Gospodarstwa Krajowego oraz prawidłowo monitorował realizację dofinansowanych projektów. Poza jednym przypadkiem, Minister Gospodarki – jako IW/IP II przeprowadził zgodnie z procedurami proces naboru i oceny wnioskowanych projektów, zawierania umów o dofinansowanie, monitoring i rozliczenie projektów realizowanych przez beneficjentów w Działaniu 4.5.

W wyniku przeprowadzonych pięciu naborów, w ramach Działania 4.3, na 1 528 wniosków podpisanych zostało 717 umów o łącznej wartości dofinansowania 1 871 746 tys. zł. W wyniku dziewięciu naborów w ramach Działania 4.5, przeprowadzonych w latach 2008–2012 ze złożonych 417 wniosków, zawartych zostało 161 umów o łącznej wartości dofinansowania 4 052 984,9 tys. zł. Wprowadzone przez Ministra Gospodarki (IW/IP II) uproszczenia w procedurach rozliczania wniosków o płatność dla Działania 4.5, skróciły proces ich weryfikacji.

2.2 Synteza wyników kontroli

1. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, dokonywane realokacje środków pomocowych pomiędzy poszczególnymi Działaniami PO IG były celowe i przyczyniły się do ich pełniejszego wykorzystania. Kwota przeznaczona na Działanie 4.3 została zwiększona z 409 850,6 tys. euro do 432 601,8 tys. euro, tj. o 5,6%. W przeliczeniu na walutę polską wzrost ten wyniósł 22,4%, z uwagi na zmiany kursu obu walut w datach wpływu kolejnych transz środków z UE oraz dokonywanych realokacji. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku Działania 4.5, w którym zmniejszono wysokość alokowanych środków z 1 032 860 tys. euro do 868 220,2 tys. euro, tj. o 15,2%, natomiast w wyniku wahań kursu walutowego, w przeliczeniu na złotówki uszczuplenie środków na to Działanie wyniosło 2,2% [str. 19–20 *Informacji*]. W przypadku obu Działań, liczba i wartość inwestycji proponowanych przez przedsiębiorców przekraczała wielkości alokowanych środków. [str. 29–30 *Informacji*]

- 1.1.** Wszyscy beneficjenci objęci kontrolą dysponowali stosownymi opiniami jednostek naukowych, w których potwierdzono innowacyjny charakter realizowanego przedsięwzięcia. Skontrolowani beneficjenci realizowali zarówno wysokonakładowe projekty polegające na budowie nowych zakładów, np.:
- Stora Enso Narew Sp. z o.o. w Ostrołęce, w którym znalazło zatrudnienie 157 osób przy wdrożeniu innowacyjnej technologii produkcji znacząco ulepszonych niskogramaturowych papierów, służących jako surowiec do wytwarzania tektury falistej i opakowań (koszt inwestycji 1 192 300 tys. zł);
 - Ikea Industry Poland Sp. z o.o. w Goleniowie, w którym utworzono 259 miejsc pracy przy produkcji ultra cienkich płyt HDF dla przemysłu meblarskiego według nowoczesnej technologii, nie stosowanej dotychczas na świecie (koszt inwestycji 632 536,4 tys. zł), jak również projekty o mniejszych nakładach, których celem było wdrożenie innowacyjnej technologii np.:
 - EGM Sp. z o.o. w Krakowie, która nakładem 10 323,5 tys. zł wdrożyła technologię produkcji aktywowanego mechanicznie sorbentu do odsiarczania spalin w przedsiębiorstwach branży energetycznej;
 - FP Wenglon Sp. z o.o. SK w Szczecinie, która nakładem 8 405,9 tys. zł uruchomiła produkcję nowoczesnych ręcznych narzędzi ortopedycznych z wykorzystaniem materiałów kompozytowych, zapewniających możliwość uzyskania polepszonej stabilności wymiarowo-kształtowej produkowanych narzędzi, nieosiągalnej przy zastosowaniu wcześniej opracowanych technologii ich wytwarzania.

Zestawienie projektów realizowanych przez beneficjentów objętych kontrolą zawiera załącznik nr 2 do niniejszej *Informacji*.

- 1.2.** BGK, pełniący funkcję IW/IP II, rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi procedurami przeprowadził pięć naborów i weryfikacji wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach Działania 4.3. BGK oraz Komisje Konkursowe rozpatrzyły łącznie 1 528 wniosków, z których do dofinansowania zarekomendowano 789 wniosków. Celowym było przy tym wprowadzenie zmian w sposobie wypłaty premii technologicznej, dzięki czemu po początkowo niewielkim zainteresowaniu udziałem w tym Działaniu, w kolejnych okresach nastąpił dynamiczny napływ wniosków. W pierwszych 22 miesiącach naboru złożono 213 wniosków, a po dokonaniu zmian, w ciągu kolejnych 16 miesięcy, wpłynęło 1 315 wniosków. Ostatecznie IW/IP II podpisała umowy o dofinansowanie 717 projektów, na kwotę 1 871 746 tys. zł, obejmujących inwestycje o łącznej wartości 3 691 707,2 tys. zł. [str. 21–23 *Informacji*]
- 1.3.** NIK nie zgłaszała uwag co do rzetelności przeprowadzonych dziewięciu naborów w ramach Działania 4.5. Po dokonanych weryfikacjach 417 wniosków o łącznej wartości dofinansowania 11 602 087,5 tys. zł, Minister Gospodarki, pełniący funkcję IW/IP II, zawarł 161 umów na łączną kwotę 4 052 984,9 tys. zł, z tego 32 umowy w Poddziałaniu 4.5.1 *Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym* (2 484 366,7 tys. zł) oraz 129 umów w Poddziałaniu 4.5.2 *Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych* (1 568 618,2 tys. zł). Największy napływ wniosków, zarówno pod względem liczby, jak i wartości nakładów inwestycyjnych miał miejsce w ostatniej rundzie aplikacyjnej, zwłaszcza w Poddziałaniu 4.5.1. Rosnącej liczbie zgłaszanych wniosków towarzyszyła coraz ostrzejsza selekcja przy wyborze projektów do dofinansowania, co z kolei spowodowało wzrost liczby zgłaszanych protestów. O rzetelności działania

Komisji Konkursowych oraz IW/IP II świadczy fakt, iż w Poddziałaniu 4.5.1 z odrzuconych 58 protestów, trzy zostały skierowane na drogę sądową i nie zostały uznane. W Poddziałaniu 4.5.2 odrzucone zostały 94 protesty, przy czym sądy pozytywnie rozpatrzyły tylko dwie z 19 wniesionych spraw. [str. 23–26 *Informacji*]

- 1.4.** Stan płatności na rzecz beneficjentów, zrealizowanych do listopada 2014 r. na finansowanie projektów w Działaniach 4.3 i 4.5 na poziomie odpowiednio: 74,3% oraz 73,0% łącznych kwot określonych w umowach aktywnych, wskazuje niskie ryzyko zagrożenia niepełnego wykorzystania alokowanych środków. Takie zagrożenie nie było również sygnalizowane przez beneficjentów objętych kontrolą NIK. Wprawdzie średnie zaawansowanie projektów u tych beneficjentów, na dzień zakończenia kontroli było niższe niż 33%, lecz realizacja projektów przebiegała zgodnie z harmonogramami. [str. 20 i 32 *Informacji*]
- 2.** W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Minister Gospodarki, pełniący funkcje Instytucji Pośredniczącej zapewnił, aby wybrane do dofinansowania projekty były zgodne z zasadami oraz celami wspólnotowymi i krajowymi przewidzianymi dla Działań 4.3 i 4.5. Minister Gospodarki w sposób rzetelny sprawował nadzór i kontrolę nad prawidłowym naborem i wdrażaniem tych projektów [str. 37–38 i 40–41 *Informacji*]
- 3.** NIK oceniła pozytywnie dokonane ułatwienia w realizacji projektów, w rezultacie których nastąpiło przyspieszenie absorpcji środków pomocowych w analizowanych Działaniach. Niemniej jednak zmianom tym nie towarzyszyła odpowiednia modyfikacja wskaźników rezultatu, motywujących beneficjentów do maksymalizacji efektów ekonomiczno-finansowych realizowanych projektów, jak również pozwalających ocenić ich wpływ na wzrost innowacyjności gospodarki w skali kraju. NIK zwróciła także uwagę na nieosiągnięcie planowanych wskaźników w Działaniu 4.5. [str. 30–32 *Informacji*]
- 4.** NIK zwróciła uwagę na dysproporcje w wykorzystaniu środków unijnych w grupie województw o najwyższym poziomie przyznanego dofinansowania (tzw. intensywność pomocy). Za wyjątkiem przedsiębiorców z województwa podkarpackiego, beneficjenci z pozostałych dziewięciu województw, w szczególności ze świętokrzyskiego i lubelskiego, nie w pełni wykorzystali szansę wyrównywania poziomów rozwoju, stwarzaną przez preferencyjny system dofinansowania ze środków UE. Średnie dofinansowanie w obu Działaniach łącznie na jednego mieszkańca województwa podkarpackiego wyniosło 279,3 zł, podczas gdy w przypadku mieszkańców z województwa świętokrzyskiego i lubelskiego odpowiednio 68,7 zł i 47,4 zł. [str. 26–29 *Informacji*]
- 5.** Zdaniem NIK, przed podpisaniem umowy o dofinansowanie z GSG Towers Sp. z o.o. w Gdańsku⁸ Minister Gospodarki (IW/IP II) powinien przeprowadzić dodatkową analizę zdolności Stoczni Gdańsk SA. do udzielenia pożyczki dla GSG Towers. Pożyczka na kwotę do 170 mln zł, mająca stanowić gwarancję źródła sfinansowania realizacji projektu, udzielona została przez Stocznnię Gdańsk SA, która sama znajdowała się w trudnej sytuacji finansowej i otrzymała pomoc publiczną na restrukturyzację. Ponadto, proces wyjaśniania przez IW/IP II kwestii związanych z zaliczką wypłaconą na rzecz GSG Towers trwał zbyt długo w porównaniu do poziomu skomplikowania zagadnienia, jak również brak było podstaw do zwlekania w dochodzeniu odsetek od kwoty tej zaliczki. [str. 38–40 *Informacji*]

⁸ Dalej: GSG Towers.

6. Nie kwestionując celowości udzielanych zaliczek, NIK zwróciła uwagę na brak obowiązków, jakie należało postawić przed beneficjentami w celu dysponowania tymi środkami. Stwierdzono m.in., że wysokość udzielanych zaliczek nie była powiązana z terminami płatności zobowiązań regulowanych tymi środkami, w wyniku czego beneficjenci z otrzymanej łącznej kwoty 524 508,9 tys. zł zaliczek, zwrócili 129 287,4 tys. zł niewykorzystanych środków, które pozostawały na nieoprocentowanych rachunkach. [str. 34–35 *Informacji*]
7. Przeprowadzona przez NIK kontrola 37 projektów realizowanych przez 25 przedsiębiorców, jak również wyniki kontroli prowadzonych przez inne upoważnione instytucje, nie wykazały, w przypadku 24 przedsiębiorców, naruszeń postanowień umów o dofinansowanie w stopniu który powodowałby konieczność umieszczenia ich na liście podmiotów wykluczonych na podstawie art. 207 ust 4 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*⁹. W wyniku kontroli zidentyfikowano natomiast nieprawidłowości i uchybienia pomniejszej wagi, takie jak: niedotrzymanie zasady konkurencyjności (dwa przypadki), błędy przy sporządzaniu wniosków o płatność (jeden przypadek) oraz wykorzystywanie zaliczek na cele niezwiązane z wydatkami kwalifikowanymi (jeden przypadek). Przedsiębiorcy u których stwierdzono powyższe nieprawidłowości podejmowali niezwłocznie działania korygujące, bądź też – jak w dwóch przypadkach niewykonania wskaźników produktu – występowali do IW/IP II o zgodę na zmianę tych wskaźników. [str. 33–35 *Informacji*]
8. Beneficjent z województwa pomorskiego, który deklarował we wniosku o dofinansowanie osiągnięcie w latach 2012–2014 minimalnej sprzedaży nowych wyrobów na sumę 13,29 mln zł, wykonał tę sprzedaż na poziomie 4%, zaś po roku od zakończenia realizacji projektu wstrzymał produkcję, nie dochowując tym samym trzyletniego okresu trwałości. [str. 35 *Informacji*]

2.3 Uwagi i wnioski

1. Mając na uwadze ustalenia kontroli, NIK dostrzega potrzebę wprowadzenia dodatkowej procedury zabezpieczającej przed sytuacją, kiedy beneficjent uczestniczący w realizacji kilku równoległych projektów z tytułu różnych umów, a zostaje wykluczony na podstawie art. 207 ust 4 *uofp* wskutek zaistnienia odpowiednich przesłanek w związku z nieprawidłowym wykonywaniem jednej z nich. W tej sytuacji, pomimo biegu okresu wykluczenia, beneficjent nadal otrzymuje dofinansowanie z tytułu uczestniczenia w pozostałych projektach, których realizacja rozpoczęła się wcześniej tzn. przed rozpoczęciem biegu tego okresu. W opinii NIK przyjęte obecnie rozwiązania organizacyjne i prawne nie dają możliwości efektywnego sprawdzenia beneficjenta przed wypłatą każdej transzy, czy nie jest wykluczony z dofinansowania i czy prawidłowo gospodaruje on otrzymanym dofinansowaniem z udziałem środków europejskich, w innych projektach realizowanych równolegle. Minimalną formą działania zabezpieczającego ze strony instytucji zarządzających programami pomocowymi winno być wprowadzenie do umów o dofinansowanie zobowiązania beneficjentów do składania w tym zakresie stosownych oświadczeń.
2. W dokumencie *Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007–2014* z października 2013 r., w rozdziale 6.3 Przepływy finansowe w punkcie 515 określono, że środki EFRR podlegają przewalutowaniu na złote i stanowią dochód budżetu państwa, a następnie są przekazywane na finansowanie PO IG. Z ustaleń niniejszej kontroli wynika jednak, że w przypadku udzielania

⁹ Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm., zwana dalej *uofp*.

beneficjentom dodatkowego wsparcia w formie zaliczek, gospodarowanie tymi środkami znacząco odbiegało od zasad stosowanych w odniesieniu do jednostek sfery budżetowej. Część wypłaconych środków była w okresach kilkumiesięcznych gromadzona przez beneficjentów na nieoprocentowanych rachunkach bankowych. Właściwym działaniem w tym zakresie byłaby zmiana sposobu udzielania zaliczek beneficjentom, np. poprzez wprowadzenie zasad stosowanych przy udzielaniu dotacji budżetowych, zmierzająca do zminimalizowania okresu pozostawania tych środków na rachunkach nieoprocentowanych.

NIK wskazuje, jako przykład właściwego działania, lokowanie przez Ministra Finansów na oprocentowanych rachunkach środków unijnych otrzymanych w latach 2007–2013 na realizację PO IG, dzięki temu łączna kwota odsetek od tych środków wyniosła 20 148,5 tys. euro i została przekazana na dochody budżetu państwa.

3. W procedurach obowiązujących instytucje zarządzające programami pomocowymi brak było zapisów dotyczących obowiązku sprawdzenia wiarygodności umów zapewniających finansowanie projektu, zawieranych przez beneficjenta z podmiotem niebędącym profesjonalną instytucją finansową, tak jak w przypadku GSG Towers z podmiotem z grupy kapitałowej, wskazanym przez udziałowca. Brak takich zapisów może prowadzić do sytuacji nadużyć ze strony beneficjentów np. przez zawieranie umów pozorowanych, w celu pozyskania dofinansowania.

Szczegółowe wnioski pokontrolne skierowane do podmiotów objętych kontrolą omówione zostały w pkt 4.2. niniejszej *Informacji*.

3.1 Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. Postanowienia prawa unijnego

Podstawowe cele, zasady, tryb i warunki wykorzystywania środków pomocowych, uregulowane przepisami UE, zostały implementowane do prawa polskiego. Reguły postępowania uczestników PO IG określają następujące akty prawa wspólnotowego:

- rozporządzenie Rady nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich¹⁰;
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999¹¹;
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego¹²;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego¹³;
- wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013 – Krajowa mapa pomocy regionalnej: Słowenia, Republika Słowacka, Węgry, Polska¹⁴.

3.1.2. Prawo krajowe

Instytucje uczestniczące w Działaniu 4.3 i 4.5 PO IG

Na podstawie art. 26 *ustawy o zppr*, odpowiedzialność za zgodne z prawem unijnym wdrażanie programów operacyjnych oraz zapewnienie jednolitości zasad wdrażania tych programów w ramach perspektywy finansowej na lata 2007–2013 ponosił Minister Infrastruktury i Rozwoju (poprzednio Minister Rozwoju Regionalnego) jako Instytucja Zarządzająca. W celu umożliwienia realizacji tych obowiązków, na podstawie art. 35 ust. 3 *ustawy o zppr*, Minister Infrastruktury i Rozwoju wydał wytyczne dotyczące programów operacyjnych, m.in. *Szczegółowy opis priorytetów*

¹⁰ Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1

¹¹ Dz.U. L 210 z 31.07.2006, s. 25–78, zwane dalej *rozporządzeniem ogólnym WE*. Zostało ono uchylone z dniem 1 stycznia 2014 r. na podstawie art. 153 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12. 2013, s. 320).

¹² Dz.U. L 371 z 27.12.2006, s. 1–169.

¹³ Dz.U. L 158 z 24.06.2010, s. 1.

¹⁴ Dz.U. C 256 z 24.10.2006, s. 6., dalej *Krajowa mapa pomocy regionalnej*.

¹⁵ Dalej: SzOP. Dokument (wersja z 11 września 2014 r.) opublikowany pod adresem: http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/115/szop_POIG_dok_zatwierdzony_11092014.pdf

*Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013*¹⁵, zawierający podstawowe wiadomości dla potencjalnych beneficjentów na temat możliwości i sposobu skorzystania ze wsparcia środkami pomocowymi.

W przypadku Działania 4.3 i 4.5 PO IG, funkcję Instytucji Pośredniczącej powierzono Ministrowi Gospodarki, którego zadania w tym zakresie realizował – w odniesieniu do Działania 4.3 – Departament Funduszy Europejskich, nadzorujący prawidłowy przebieg wyboru i realizacji projektów i uczestniczący w kontroli systemowej.

W odniesieniu do Działania 4.5 PO IG funkcje IP pełnił Departament Wdrażania Programów Operacyjnych MG. Ten sam Departament pełni równocześnie funkcję Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla Działania 4.5. Dla Działania 4.3 Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą II stopnia był Bank Gospodarstwa Krajowego.

Kryteria wyboru projektów

Kryteria wyboru finansowanych operacji przedstawione zostały w załączniku nr 4.6 do ww. wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Zgodnie z treścią zawartą w ww. załączniku, aby otrzymać dofinansowanie, wnioskodawca i projekt musieli spełniać:

1. Kryteria formalne, min.:
 - złożenie wniosku wraz z kompletem wymaganej dokumentacji we właściwej instytucji i w wyznaczonym terminie oraz ze wskazaniem Działania/Poddziałania jakiego dotyczy,
 - wnioskodawca prowadzi działalność na terenie Polski oraz nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie na podstawie art. 207 *uofp*,
 - projekt jest realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jest zgodny z politykami horyzontalnymi wymienionymi w art. 16 i 17 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006*,
 - wnioskodawca zapewnia trwałość rezultatów projektu przez okres minimum 5 lat, a w przypadku MSP – 3 lat od zakończenia projektu.
2. Kryteria formalne specyficzne dla Działania 4.5 *Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki*
 - w przypadku pomocy udzielonej dużemu przedsiębiorcy, udzielona pomoc nie będzie wykorzystana na wsparcie inwestycji dotyczącej przeniesienia działalności produkcyjnej lub usługowej z innych krajów członkowskich UE;
 - projekt przewiduje wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż wskazany w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013*¹⁶ (dotyczy poddziałania 4.5.1);
 - projekt przewiduje wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 100 osób, a w przypadku inwestycji w sektor B+R nie mniejszy niż 10 osób personelu B+R (dotyczy poddziałania 4.5.2).
3. Kryteria merytoryczne, dla Działania 4.3¹⁷, m.in.:
 - posiadanie zdolności kredytowej, umożliwiającej uzyskanie kredytu inwestycyjnego na warunkach komercyjnych, a także udokumentowany wkład własny w wysokości min. 25% wydatków kwalifikowanych;

¹⁶ Dz.U. z 2009 r. Nr 75, poz. 638, ze zm. Rozporządzenie utraciło moc z dniem 31 grudnia 2013 r.

¹⁷ Działanie 4.3 zostało skierowane dla Mikro, Małych lub Średnich przedsiębiorstw.

- projekt jest zgodny z celami i zakresem działania 4.3 oraz *ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*¹⁸;
 - wnioskodawca uzyskał opinię wystawioną przez podmiot wymieniony w art. 5 ust. 3 pkt 1 powyższej ustawy, stwierdzającą, że technologia, która będzie wdrażana w wyniku realizacji inwestycji technologicznej finansowanej kredytem technologicznym jest nową technologią w rozumieniu ustawy, której okres stosowania na świecie nie jest dłuższy niż 5 lat.
4. Kryteria merytoryczne obligatoryjne dla Działania 4.5, m.in.:
- wnioskodawca wykazał spełnienie efektu zachęty (dotyczy przedsiębiorców innych niż MSP), dysponuje zasobami gwarantującymi realizację projektu, w tym licencjami, pozwoleniami, koncesjami (jeśli dotyczy);
 - projekt jest opłacalny finansowo i dotyczy inwestycji związanej z tworzeniem nowego lub rozbudową istniejącego zakładu, dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu, związanej z zastosowaniem nowych rozwiązań technologicznych prowadzących do powstania i wprowadzenia na rynek nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu;
 - wskaźniki produktu i rezultatu są: obiektywnie weryfikowalne, odzwierciedlają założone cele projektu oraz adekwatne dla danego rodzaju projektu.
5. Kryteria merytoryczne fakultatywne dla Działania 4.5, m.in.:
- projekt zakłada wdrożenie technologii znanej i stosowanej na świecie nie dłużej niż jeden rok bądź technologii, której stopień rozprzestrzenienia się na świecie w danej branży nie przekracza 5% (dla Poddziałania 4.5.1);
 - wnioskodawca posiada patent na wynalazek, prawo ochronne na wzór użytkowy, bądź prawo z rejestracji wzoru przemysłowego (dla Poddziałania 4.5.1);
 - rodzaj inwestycji: B+R, Centra IT, Centra usług wspólnych, (dla Poddziałania 4.5.2);
 - projekt przewiduje przyrost netto liczby pracowników: dla sektora B+R – o ponad 10 osób personelu B+R, oraz o ponad 100 osób dla pozostałych rodzajów inwestycji (dla Poddziałania 4.5.2);
 - inwestycja jest zlokalizowana na obszarach preferowanych ze względu na poziom bezrobocia (wg NUTS 3);
 - rezultat projektu będzie konkurencyjny w stosunku do dostępnych na rynku produktów, technologii, usług: cenowo oraz jakościowo.

Realizacja i rozliczanie projektów w ramach Działania 4.3 i 4.5 PO IG

Podstawę otrzymania przez beneficjenta dofinansowania stanowi umowa o dofinansowanie projektu zawarta z beneficjentem przez IW/IP II. Umowa o dofinansowanie określała warunki dofinansowania projektu, a także prawa i obowiązki beneficjenta.

Podstawowym zobowiązaniem beneficjentów, określonym w umowach o dofinansowanie, było zrealizowanie projektów w pełnym zakresie, w terminach wskazanych w umowach, z należytą starannością oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego.

¹⁸ Dz.U. z 2014 r., poz. 226.

W umowach o dofinansowanie uregulowano m.in. następujące zagadnienia:

- *koszty realizacji projektu i źródła jego finansowania*, a także całkowity koszt projektu, w tym całkowita kwota wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, związanych z jego realizacją;
- *wysokość i forma dofinansowania środkami publicznymi*, z tego pochodzącymi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z dotacji celowej budżetu, z określeniem warunków jakie musi wypełnić beneficjent aby otrzymać takie dofinansowanie;
- *kwalifikowalność wydatków*, w tym zwłaszcza warunki uznania wydatków za kwalifikujące się do objęcia wsparciem oraz okres kwalifikowalności wydatków dla danego projektu;
- *warunki wypłaty dofinansowania*, w tym obowiązki beneficjenta oraz IW/IP II, dotyczące w szczególności prawidłowo wypełnionego oraz kompletnego wniosku beneficjenta o płatność oraz jego weryfikację przez IW/IP II;
- *monitorowanie, sprawozdawczość i ewaluacja*, w tym obowiązki beneficjenta dotyczące w szczególności osiągnięcia założonych celów i wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie oraz umowie, a także zapewnienie trwałości efektów projektu i utrzymania inwestycji na terenie województwa, w którym została zrealizowana;
- *kontrola, audyt i przechowywanie dokumentów*, w tym obowiązku beneficjenta poddania się kontroli w zakresie realizowanej umowy instytucjom upoważnionym do takiej kontroli, a także do przechowywania w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji, wszelkich danych i dokumentów związanych z realizacją projektu, przez okres co najmniej 10 lat od dnia wejścia umowy w życie;
- *promocja i informacja*, w tym obowiązki beneficjenta dotyczące informowania opinii publicznej o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację projektu ze środków PO IG zarówno w trakcie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu, a także do realizacji działań informacyjnych i promocyjnych poprzez umieszczenie co najmniej: emblematu UE, odniesienia do EFRR oraz hasła, określonego przez IZ, podkreślającego wartość dodaną pomocy Wspólnoty.

Zamówienia publiczne

W umowach o dofinansowanie wprowadzono obowiązek stosowania przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*¹⁹ do udzielania zamówień publicznych w ramach projektu, w przypadku gdy wymóg jej stosowania wynika z tej ustawy, w szczególności z art. 3 ust. 1 pkt 5, a mianowicie jeżeli łącznie zachodziły następujące okoliczności:

- ponad 50% wartości udzielanego przez przedsiębiorcę zamówienia zostało sfinansowanych bezpośrednio lub pośrednio ze środków publicznych;
- wartość zamówienia była równa lub przekraczała kwoty określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów dotyczącym kwoty wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej;
- przedmiotem zamówienia były roboty budowlane obejmujące wykonanie czynności w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub wypoczynkowych, budynków szkolnych, budynków szkół wyższych lub budynków wykorzystywanych przez administrację publiczną lub usługi związane z takimi robotami budowlanymi.

¹⁹ Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

Gdy beneficjent nie był zobowiązany do stosowania powyższej ustawy, w umowach o dofinansowanie wprowadzono obowiązek dokonywania zamówień z zachowaniem zasady uczciwej konkurencji, efektywności, jawności i przejrzystości. W tym celu wprowadzono m.in. obowiązek przedstawienia co najmniej trzech ofert ważnych na dzień dokonywania zakupu lub złożenia zamówienia przekraczającego równowartość kwoty 14 tys. euro netto, złożonych przez potencjalnych dostawców towarów, usług, czy robót budowlanych (o ile na rynku istnieje co najmniej trzech takich potencjalnych dostawców) w odpowiedzi na zapytanie ofertowe skierowane do nich przez beneficjenta.

3.1.3. Cele Działania 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Działania 4.3 i 4.5 PO IG mieściły się w osi priorytetowej IV, w której jako cel wsparcia ukierunkowano na podniesienie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań w przedsiębiorstwach. W ramach tej osi podjęto decyzje o wspieraniu m.in.:

- wdrożenia własnych lub nabytych nowych technologii oraz uruchomienie produkcji nowych wyrobów lub ulepszenie wyrobów produkowanych na podstawie tej technologii poprzez dofinansowanie z Funduszu Kredytu Technologicznego;
- doradztwa i inwestycji niezbędnych do prowadzenia przez przedsiębiorców działalności B+R, w tym prowadzących do uzyskania przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego;
- nowych inwestycji przedsiębiorstw z sektora produkcyjnego, obejmujących zastosowanie innowacyjnych rozwiązań o dużym znaczeniu dla gospodarki z uwagi na wielkość inwestycji i liczbę nowo tworzonych miejsc pracy związanych z tymi inwestycjami – preferowane miały być rozwiązania innowacyjne w skali europejskiej i światowej;
- tworzenia dużej liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach z sektora nowoczesnych usług, w tym np. centrach usług wspólnych, centrach badawczo-rozwojowych.

3.2 Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Poziom wykorzystania środków alokowanych na Działania 4.3 i 4.5 PO IG

3.2.1.1. Zmiany w alokacji środków i ich wykorzystanie

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 1 października 2007 r. nr K (2007) 4562 w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem „konwergencja” w Polsce, został przyjęty uchwałą nr 237 Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 r. w sprawie przyjęcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013. Alokowane pierwotnie środki finansowe na realizację PO IG w łącznej wysokości 9 711,6 mln euro zostały zwiększone o 474,4 mln euro (o 4,9%), do kwoty 10 186 mln euro. Na sumę tę złożyły się środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 8 658,1 mln euro (85%) oraz środki krajowe w formie dotacji celowej w kwocie 1 527,9 mln euro (15%).

Zmiany w wysokości alokowanych środków finansowych zachodziły także w Działaniach objętych kontrolą. Były one rezultatem prowadzonego monitorowania realizacji projektów objętych dofinansowaniem w poszczególnych rundach aplikacyjnych. Kwota przeznaczona na Działanie 4.3

– *Kredyt technologiczny* została zwiększona o 22 751,2 tys. euro, tj. z 409 850,6 tys. euro o równowartości 1 480 175,4 tys. zł do 432 601,8 tys. euro, o równowartości 1 811 781,2 tys. zł. Środki te, stanowiące 4,25% alokacji na PO IG, w całości przeznaczone zostały na wsparcie dla Małych Średnich Przedsiębiorstw (MSP). W przypadku Działania 4.5 *Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki*, przeznaczone pierwotnie środki w wysokości 1 032 860 tys. euro o równowartości 3 697 670,4 tys. zł zostały zmniejszone o 164 639,8 tys. euro do kwoty 868 220,2 tys. euro, o równowartości 3 616 900,2 tys. zł. Z kwoty tej, stanowiącej 8,52% udział w alokacji na PO IG, dla MSP przeznaczono środki w wysokości 217 055,1 tys. euro, tj. 25%. Zmiana kwoty dostępnych środków na Działania 4.3 i 4.5 w latach 2007–2014 w euro wynikała z realokacji środków pomiędzy Działaniami dokonanych przez Komitet Monitorujący PO IG i IZ na wnioski IP, w celu ich optymalnego wykorzystania.

Realizując Działanie 4.3, BGK (pełniący funkcję IW/IP II) podpisał 717 umów, w których określono dofinansowanie beneficjentów w łącznej wysokości 1 871 746 tys. zł, co stanowiło 103,3% środków alokowanych na to Działanie. Według stanu na dzień 20 listopada 2014 r., beneficjenci otrzymali dofinansowanie na realizację projektów w ramach Działania 4.3, w łącznej wysokości 1 390 784,3 tys. zł, co stanowiło 74,3% kwot określonych w podpisanych umowach.

W latach 2008–2014 Minister Gospodarki, pełniący funkcję IW/IP II dla Działania 4.5, zawarł z przedsiębiorcami 161 umów na realizację projektów, dla których przewidziano dofinansowanie w łącznej wysokości 4 052 984,9 tys. zł, co stanowiło 112,1% środków alokowanych na to Działanie. W trakcie realizacji projektów w tym Działaniu rozwiązanych zostało 30 umów, wskutek czego wysokość umownej kwoty dofinansowania zmniejszyła się łącznie o 760 030 tys. zł (o 18,8%), tj. do kwoty 3 292 954,9 tys. zł (91% środków przewidzianych na to Działanie). Rozwiązania umów o dofinansowanie były skutkiem m.in. następujących nieprawidłowości popełnionych przez beneficjentów:

- niezuzpełnieniu niezbędnej dokumentacji w terminie określonym w umowie o dofinansowanie,
- nierozpoczęciu realizacji projektu,
- nieudokumentowanym postępie rzeczowo-finansowym realizacji projektu, a także braku dowodów na poniesione wydatki kwalifikowane,
- ogłoszeniu upadłości beneficjenta.

Według stanu na dzień 17 listopada 2014 r., łączna kwota wypłaconego beneficjentom dofinansowania, dla projektów realizowanych w Działaniu 4.5 wyniosła 2 402 527,2 tys. zł, co stanowiło 73% wartości dofinansowania wynikającego z umów aktywnych²⁰. Zakończono realizację 48 umów na łączną kwotę dofinansowania 852 773,3 tys. zł, co stanowiło 25,9% kwoty dofinansowania. Stopień zaawansowania wypłaty środków oraz możliwość ponoszenia wydatków kwalifikowanych do końca 2015 r., a także dotrzymanie harmonogramów realizacji niezakończonych projektów objętych kontrolą nie stwarzają – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli – zagrożeń w pełnym wykorzystaniu środków alokowanych na omawiane Działania.

²⁰ Według danych Ministerstwa Gospodarki, kwoty wypłaconego beneficjentom dofinansowania w Działaniach 4.3 i 4.5, wg stanu na dzień: kolejno 30 września 2015 r. oraz 20 października 2015 r. – wyniosły odpowiednio 1 601 mln zł, tj. 94,7% oraz 2 555,5 mln zł, tj. 84,5% wartości dofinansowania określonego w zawartych umowach.

3.2.1.2. Wyniki naborów i weryfikacji wniosków o dofinansowanie

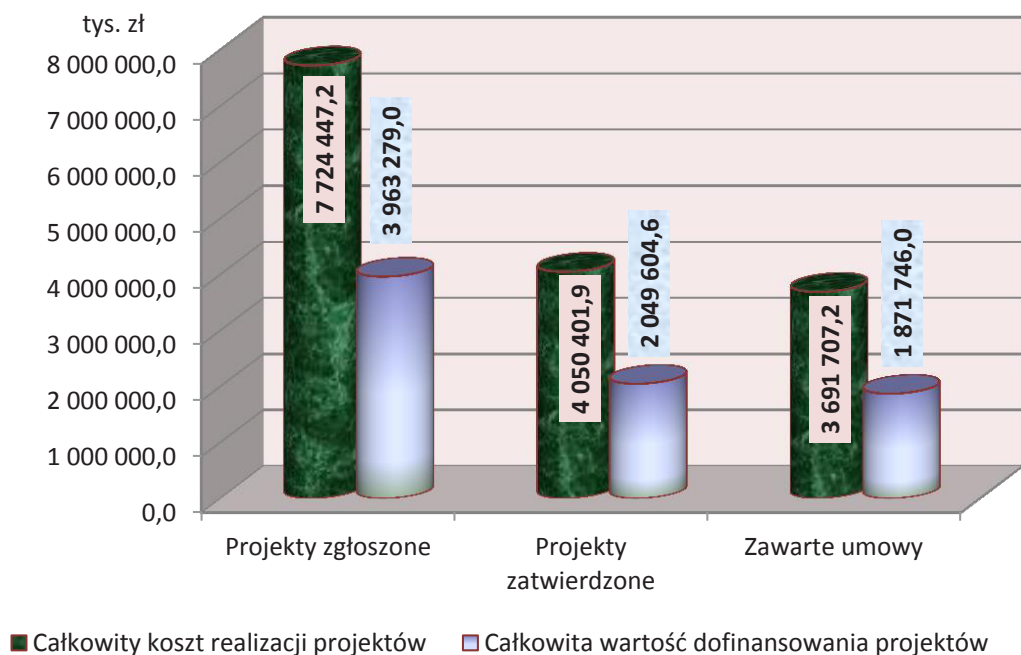
Działanie 4.3 – Kredyt technologiczny

W pięciu naborach (rundach aplikacyjnych) prowadzonych w tym Działaniu, do BGK wpłynęło łącznie 1 528 wniosków. W ocenie formalnej pozytywnie zostały zakwalifikowane 1 304 wnioski, z czego na etapie oceny merytorycznej pozytywną ocenę otrzymało 789 wniosków. Wnioski te były rekomendowane do dofinansowania przez Komisję Konkursową – IW/IP II, a następnie zaakceptowane przez IP i zatwierdzone przez IZ. W przypadku 72 projektów zatwierdzonych do dofinansowania, ich wnioskodawcy zrezygnowali z podpisania umowy. Najczęściej wymienianymi przez wnioskodawców powodami rezygnacji z podpisania tych umów była zmiana sytuacji rynkowej, bądź zmiany ich planów inwestycyjnych, które nie pozwalały na dotrzymanie zobowiązań określonych we wnioskach o dofinansowanie. Ostatecznie podpisano 717 umów o łącznym całkowitym koszcie realizacji projektów w wysokości 3 691 707,2 tys. zł.

Wyniki weryfikacji i naboru projektów w Działaniu 4.3 PO IG w ujęciu wartościowym prezentuje wykres nr 1.

Wykres nr 1

Wyniki weryfikacji wniosków w Działaniu 4.3 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Rezultat przeprowadzonych naborów projektów w Działaniu 4.3 w poszczególnych rundach aplikacyjnych oraz charakterystykę procesu rozpatrywania protestów zawierają tablice zamieszczone w załączniku nr 3 do niniejszej *Informacji*.

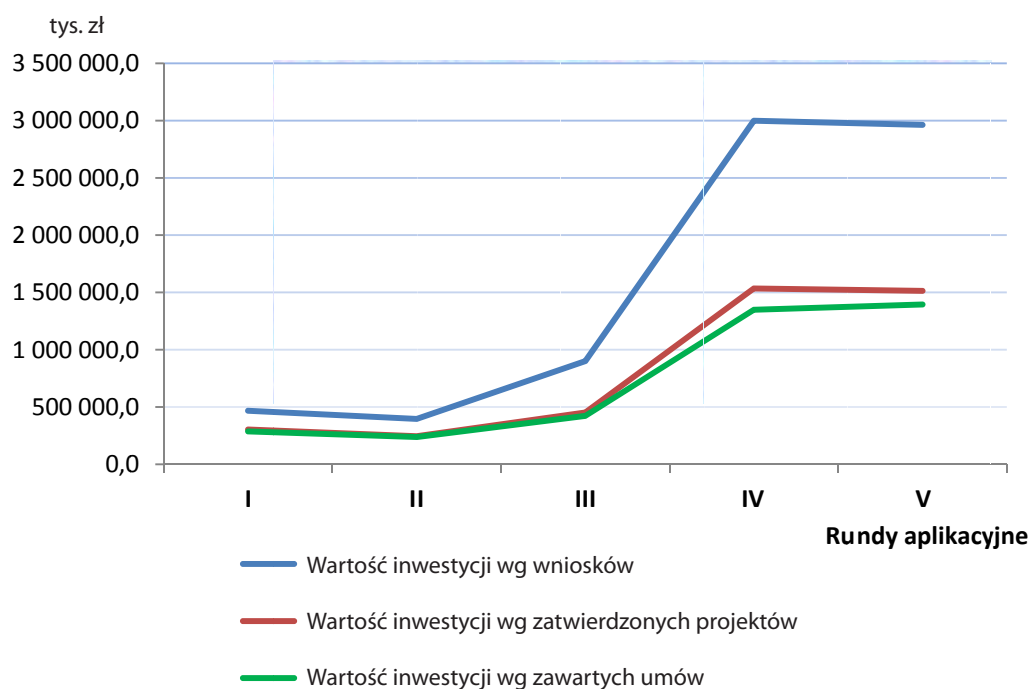
Z informacji zawartych w tych zestawieniach wynika m.in., że w pierwszych dwóch rundach aplikacyjnych, prowadzonych w okresie: od dnia 1 lipca 2009 r. do końca września 2010 r. i następnie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 15 kwietnia 2011 r. (łącznie przez 21,5 miesiąca), przedsiębiorcy wykazywali relatywnie niewielkie zainteresowanie udziałem w tym Działaniu. W tym czasie do BGK wpłynęło 213 wniosków, z których zatwierdzono do dofinansowania 118 projektów, zaś umowy

podpisano na realizację 114 projektów. Dynamiczny wzrost zainteresowania przedsiębiorców udziałem w tym Działaniu nastąpił w kolejnych trzech dwudniowych rundach aplikacyjnych, które odbyły się w dniach: 20–21 czerwca 2011 r., 6–7 grudnia 2011 r. oraz 22–23 października 2012 r. W porównaniu do pierwszych dwóch rund, w kolejnych trzech przedsiębiorcy złożyli 1 315 wniosków, tj. ponad sześciokrotnie więcej (617,4%). W jeszcze większym stopniu wzrosła w porównywanym okresie wartość deklarowanych inwestycji (795,1%) oraz łączna kwota oczekiwanego dofinansowania projektów (1017,1%). Tak znaczący wzrost liczby złożonych wniosków był w głównej mierze efektem zmian wprowadzonych *ustawą z dnia 3 lutego 2011 r. o zmianie ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*²¹, w wyniku których uniezależniono wypłatę premii technologicznej od wysokości osiągniętych przychodów ze sprzedaży towarów lub usług będących wynikiem inwestycji technologicznej.

Wnioskowane w poszczególnych rundach kwoty inwestycji oraz ich wielkości wynikające z zatwierdzonych projektów i zawartych umów ilustruje wykres nr 2.

Wykres nr 2

Wartość inwestycji w poszczególnych rundach aplikacyjnych w Działaniu 4.3 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

W ślad za zwiększonym zainteresowaniem uczestnictwem w Działaniu 4.3 wzrósł udział protestów w odniesieniu do liczby złożonych wniosków, w których przedsiębiorcy nie zgodzili się z wynikami oceny formalnej, dokonanej przez IW/IP II oraz oceny merytorycznej, sporządzonej przez Komisję Konkursową, powołaną przez IW/IP II. W pierwszych dwóch rundach aplikacyjnych zgłoszone protesty stanowiły odpowiednio 12,1% i 6,7% liczby złożonych wniosków, podczas gdy w następnych trzech rundach ich udział wynosił kolejno 32,7%, 43,5% oraz 36,3%. O pewnej determinacji w dążeniu przedsiębiorców do uczestnictwa w Działaniu 4.3 świadczyć może wzrost

²¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 85, poz. 457.

liczby protestów skierowanych na drogę sądową. W ostatnich dwóch rundach do rozstrzygnięcia przez sąd skierowano kolejno 24 i 29 protestów, podczas gdy w poprzednich trzech rundach z tej ścieżki skorzystało łącznie 6 beneficjentów. Dodatkowe potwierdzenie tej tezy stanowi malejący udział protestów uwzględnionych, wynoszący w kolejnych rundach: 26,7%, 33,3%, 19,6%, 20,9% i 17,1%.

Działanie 4.5 – Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki

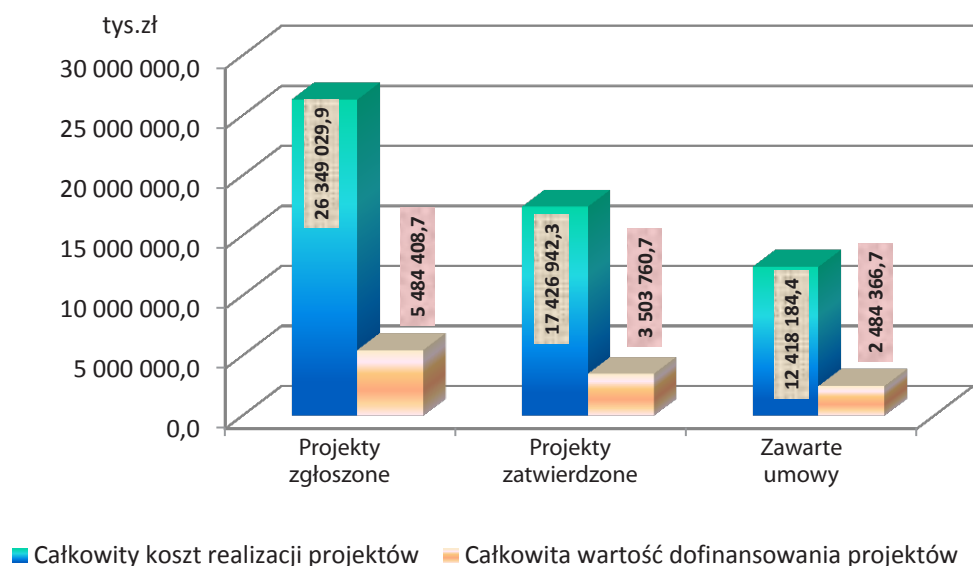
W ramach naborów prowadzonych dla Działania 4.5 w trakcie dziewięciu rund aplikacyjnych – pięciu dla Poddziałania 4.5.1 oraz czterech dla Poddziałania 4.5.2 – do IW/IP II wpłynęło łącznie 417 wniosków o łącznej wartości wnioskowanego dofinansowania 11 602 087,5 tys. zł²². W ocenie formalnej przeprowadzonej zgodnie z procedurą pozytywnie zostało ocenionych 341 wniosków, z czego na etapie oceny merytorycznej pozytywną ocenę otrzymało 201 wniosków, o wartości rekomendowanego dofinansowania 5 464 039,9 tys. zł. Spośród 201 wnioskodawców, których wnioski zostały zatwierdzone przez IZ do dofinansowania, 39 wnioskodawców zrezygnowało z podpisania umowy o dofinansowanie. Ponadto w odniesieniu do jednego wnioskodawcy²³, IW/IP II odmówiła podpisania umowy z uwagi na ogłoszenie jego upadłości. W Działaniu 4.5 podpisano 161 umów na łączną kwotę dofinansowania 4 052 984,9 tys. zł, z tego 32 umowy w Poddziałaniu 4.5.1 (2 484 366,7 tys. zł) oraz 129 umów w Poddziałaniu 4.5.2 (1 568 618,2 tys. zł).

Poddziałanie 4.5.1 – Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym

Wyniki weryfikacji i naboru projektów w Poddziałaniu 4.5.1 PO IG w ujęciu wartościowym prezentuje wykres nr 3.

Wykres nr 3

Wyniki weryfikacji wniosków w Poddziałaniu 4.5.1 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

²² W kolejnych etapach oceny wniosków zrezygnowało łącznie 14 wnioskodawców, w tym ośmiu na etapie oceny formalnej i sześciu na etapie oceny merytorycznej.

²³ Dolnośląskie Surowce Skalne SA – upadłość spółki ogłoszona przez Sąd w dniu 17 kwietnia 2012 r.

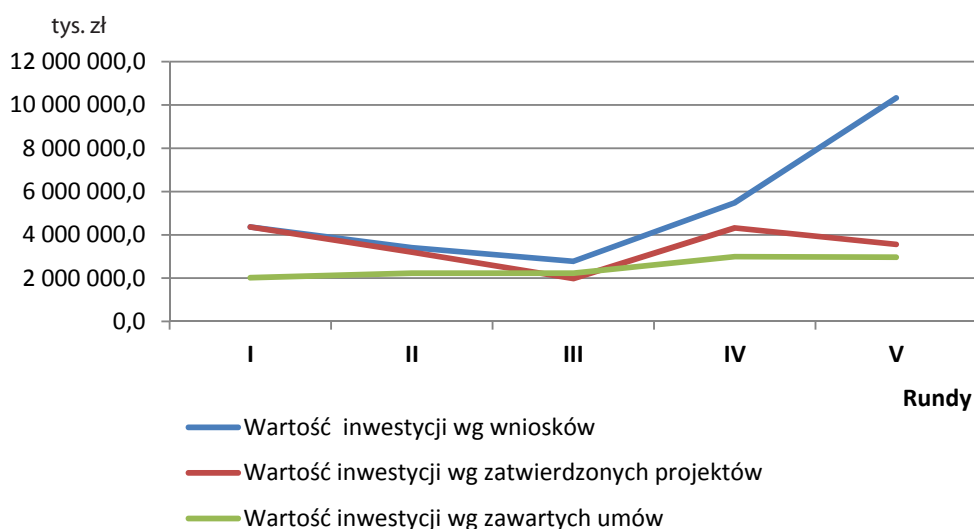
Wyniki przeprowadzonych naborów projektów w Poddziałaniu 4.5.1 w poszczególnych rundach aplikacyjnych oraz charakterystykę procesu rozpatrywania protestów wnioskodawców zawierają tablice zamieszczone w załączniku nr 4 do niniejszej *Informacji*. Z danych zawartych w tych zestawieniach wynika m.in. że:

- w kolejnych rundach aplikacyjnych rosnącej liczbie zgłaszanych projektów towarzyszyła coraz ostrzejsza selekcja przy wyborze projektów do dofinansowania (od 100% zatwierdzonych projektów w pierwszej rundzie do 37,9% w ostatniej – piątej);
- poza pierwszą rundą aplikacyjną, przeprowadzoną w dniach od 12 maja 2008 r. do 29 sierpnia 2008 r., w której średnia wielkość proponowanych nakładów inwestycyjnych na jeden projekt wynosiła 1 090 412,7 tys. zł, w pozostałych rundach średni koszt realizacji projektu mieścił się w granicach od 231 469,6 tys. zł do 378 372,1 tys. zł;
- począwszy od trzeciej rundy aplikacyjnej średni koszt realizacji projektu przyjmowanego do dofinansowania był wyższy od średniej wielkości nakładów przypadających na projekty zgłoszone;
- największy napływ wniosków, zarówno pod względem liczby, jak i wartości nakładów inwestycyjnych miał miejsce w ostatniej rundzie aplikacyjnej, trwającej w dniach 16–27 stycznia 2012 r., w trakcie której napłynęło 29 wniosków (40,3% wszystkich zgłoszonych wniosków) o całkowitych kosztach realizacji projektów w wysokości 10 321 836,6 tys. zł, co stanowiło 39,2% wartości nakładów proponowanych we wszystkich zgłoszonych projektach.

Poziom wnioskowanych w poszczególnych rundach aplikacyjnych kwot inwestycji w Poddziałaniu 4.5.1 oraz ich wielkości wynikające z zatwierdzonych projektów i zawartych umów ilustruje wykres nr 4.

Wykres nr 4

Wartość inwestycji w poszczególnych rundach aplikacyjnych w Poddziałaniu 4.5.1 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Potwierdzenie znacznego zainteresowania przedsiębiorców udziałem w tym Poddziałaniu i w większości przypadków profesjonalnego przygotowania wniosków stanowił przebieg procesu rozpatrywania protestów. Przedsiębiorcy zgłosili łącznie 23 protesty (31,9% liczby zgłoszonych wniosków), z których 14 (60,9%) zostało uwzględnione przez IW/IPiI bądź IP.

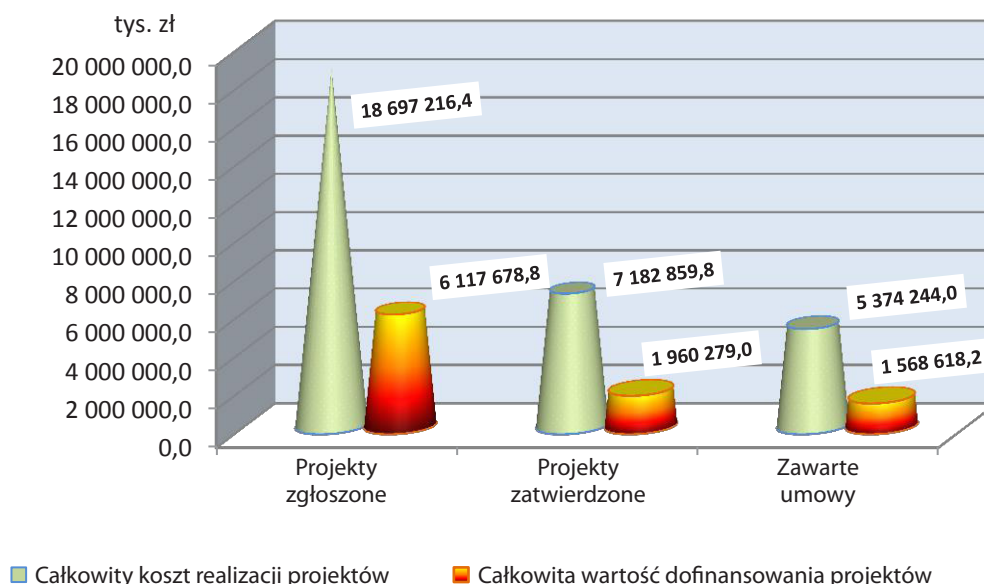
Poddziałanie 4.5.2 – Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych

W odróżnieniu od projektów przyjętych do dofinansowania w Poddziałaniu 4.5.1, o średnim całkowitym koszcie realizacji 388 068,3 tys. zł, i średnim dofinansowaniu w wysokości 77 636,5 tys. zł, w Poddziałaniu 4.5.2 liczby te wynosiły kolejno 41 660,8 tys. zł i 12 159,8 tys. zł, a więc stanowiły odpowiednio 10,7% średniego kosztu w Poddziałaniu 4.5.1 oraz 15,7% kwoty dofinansowania. Tak znaczne różnice w kosztach realizacji projektów oraz średnim ich dofinansowaniu wynikały, z faktu, iż w Poddziałaniu 4.5.2 zgłaszane były projekty, które wymagały znacznie mniejszych nakładów finansowych.

Wyniki weryfikacji i naboru projektów w Poddziałaniu 4.5.2 PO IG w ujęciu wartościowym prezentuje wykres nr 5.

Wykres nr 5

Wyniki weryfikacji wniosków w Poddziałaniu 4.5.2 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Wyniki przeprowadzonych naborów projektów w Poddziałaniu 4.5.2 w poszczególnych rundach aplikacyjnych oraz charakterystykę procesu rozpatrywania protestów wnioskodawców zawierają tablice zamieszczone w załączniku nr 5 do niniejszej *Informacji*. Z danych zawartych w tych zestawieniach wynika m.in. że:

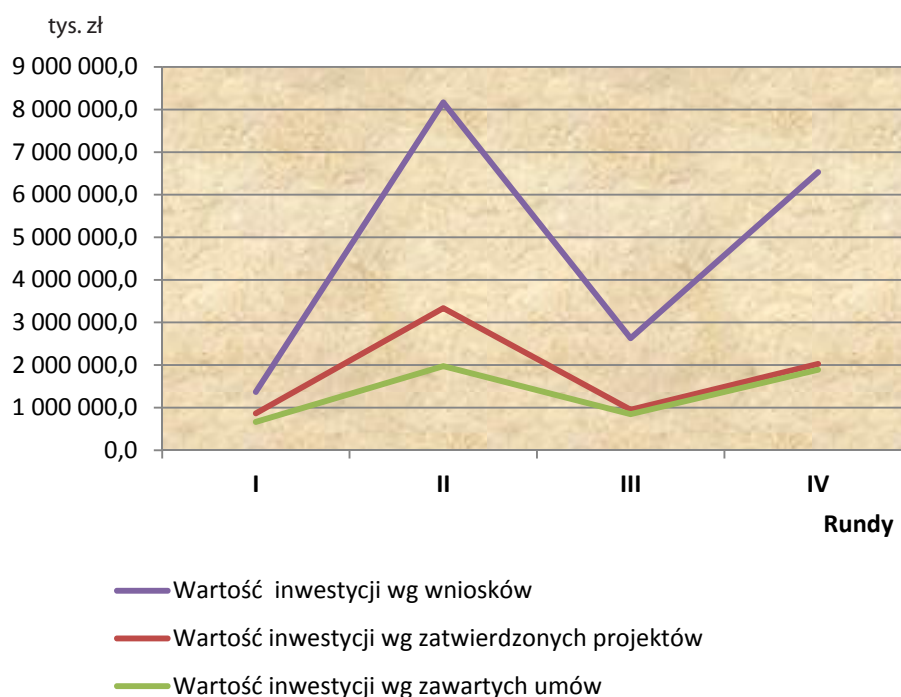
- w porównaniu do Poddziałania 4.5.1, uczestnictwo w Poddziałaniu 4.5.2 we wszystkich czterech rundach aplikacyjnych zgłosiło więcej przedsiębiorców, równocześnie jednak większy odsetek wnioskodawców nie znalazł pozytywnego rozstrzygnięcia w ocenach IW/IP II oraz Komisji Konkursowych;
- w wyniku dokonanych ocen zgłoszonych wniosków i projektów w kolejnych rundach zmniejszał się także procentowy udział projektów zatwierdzonych do dofinansowania, mierzony całkowitą wartością nakładów na projekty – odpowiednio w rundach z 63,3%, 40,9%, 36,2% i 31% oraz wnioskowanym dofinansowaniem – kolejno z 58,9%, 39,5%, 24,1% i 25,4%;
- powyższe relacje pomiędzy nakładami a wnioskowanym dofinansowaniem świadczą o wyborze projektów – odmiennie jak w Poddziałaniu 4.5.1 – realizowanych w regionach o niższym poziomie dofinansowania;

- największe zainteresowanie uczestnictwem w Poddziałaniu 4.5.2, zarówno pod względem liczby złożonych wniosków, jak i zakładanych inwestycji w miało miejsce w drugiej rundzie, przeprowadzonej w dniach od 25 maja 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. oraz ostatniej – czwartej.

Poziom inwestycji wnioskowanych w poszczególnych rundach aplikacyjnych kwot w Poddziałaniu 4.5.2 oraz ich wielkości wynikające z zatwierdzonych projektów i zawartych umów ilustruje wykres nr 6.

Wykres nr 6

Wartość inwestycji w poszczególnych rundach aplikacyjnych w Poddziałaniu 4.5.2 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

W kolejnych rundach aplikacyjnych rosła liczba zgłoszonych protestów, przy czym ich udział w liczbie złożonych wniosków był relatywnie niższy w rundach drugiej i czwartej, w których napłynęło najwięcej wniosków. W porównaniu do przebiegu protestów w Poddziałaniu 4.5.1 przedsiębiorcy w większym zakresie nie podzielali dokonanej przez Komisje Konkursowe oceny ich wniosków i projektów. Przedsiębiorcy zgłosili łącznie 137 protestów, co stanowiło 39,7% liczby złożonych wniosków, wobec 31,9% w Poddziałaniu 4.5.1. W wyniku rozpatrzenia tych protestów przez IW/IP II i IP oraz w 19 przypadkach przez sądy, uznanych zostało 45 protestów, w tym dwóch w wyniku postępowania sądowego, co stanowiło 32,8% liczby zgłoszonych protestów. Jak podano wyżej w Poddziałaniu 4.5.1 wskaźnik ten wynosił 60,9%.

3.2.1.3. Wyrównywanie szans rozwojowych regionów Polski

Wśród głównych celów wprowadzania przez UE programów pomocowych dla krajów członkowskich było wspomaganie regionów o relatywnie niższym stopniu rozwoju. Dla realizacji tego celu KE zatwierdziła w dniu 13 września 2006 r. m.in. dla Polski *Krajową mapę pomocy regionalnej*, w której terytorium Polski zostało podzielone na trzy podstawowe grupy województw o zróżnicowanych pułapach pomocy tzw. Ekwiwalentu Dotacji Brutto (EBD), a mianowicie dla:

- dziesięciu województw²⁴, pułap pomocy określono na poziomie do 60% EBD – dla średnich przedsiębiorstw oraz do 70% EDB – dla małych i mikro przedsiębiorstw;
- pięciu województw²⁵, pułap pomocy dla powyższych grup przedsiębiorstw określono na poziomie odpowiednio do 50% EDB i do 60% EDB;
- województwa mazowieckiego, pułap pomocy obniżono odpowiednio dla omawianych grup przedsiębiorstw do 40% EDB i do 50% EDB²⁶.

Zestawienie kwot dofinansowani wg zawartych umów w Działaniach 4.3 i 4.5 w układzie województw oraz w odniesieniu na jednego mieszkańca danego województwa wg stanu ludności na dzień 31 grudnia 2013 r.²⁷ zawiera załącznik nr 6 do niniejszej *Informacji*.

Jeśli za miarę wyrównywania poziomu rozwoju poszczególnych województw przyjąć stopień absorpcji środków pomocowych, to rezultaty zawartych umów nie potwierdziły wykorzystania w pełni szansy w postaci preferencyjnych poziomów dofinansowania, stworzonej w Działaniach 4.3 i 4.5 PO IG. Z danych zawartych w ww. załączniku wynika m.in., że jakkolwiek w Działaniu 4.3 średnie dofinansowanie na jednego mieszkańca *grupy I* było wyższe niż w *grupie II* o 12,33 zł (o 26,9%) to w Działaniu 4.5 wskaźnik ten w *grupie II* był wyższy niż w *grupie I* – o 41,11 zł, tj. o 44,6%. Wskutek tego, w obu Działaniach łącznie, średnie dofinansowanie w grupie I wynosiło 150,20 zł na jednego mieszkańca i było niższe niż w *grupie II* o 28,78 zł, tj. o 16,1%. Średnie dofinansowanie na jednego mieszkańca w województwie mazowieckim należało do najniższych i wynosiło w Działaniach odpowiednio: 24,26 zł i 71,59 zł. Można zatem stwierdzić, iż w przypadku województwa mazowieckiego, na tle pozostałych województw, poziom inwestycji był zbieżny z polityką UE w tym zakresie.

Znaczące zróżnicowanie w poziomie absorpcji środków odnotowały poszczególne województwa w obu grupach i Działaniach. W *grupie I* zdecydowanym liderem w tym zakresie okazały się przedsiębiorcy działający w województwie Podkarpackim, w którym średnie dofinansowanie na jednego mieszkańca w obu Działaniach łącznie wyniosło 279,28 zł (100,30 zł w Działaniu 4.3 i 178,98 zł w Działaniu 4.5), zaś najłabsze wyniki w tym zakresie wykazały przedsiębiorcy funkcjonujący w sąsiednim województwie – lubelskim, w którym średnie dofinansowanie w obu Działaniach łącznie wyniosło zaledwie 47,42 zł (odpowiednio: 26,90 zł i 20,52 zł). Niewiele mniejsze rozpiętości wystąpiły również wśród województw *grupy II*. Najwyższe średnie dofinansowanie na jednego mieszkańca otrzymali beneficjenci województwie dolnośląskim – łącznie 279,73 zł, przy czym w Działaniu 4.3 – zaledwie 18,00 zł (najniższe w obu grupach spośród wszystkich województw), zaś w Działaniu 4.5 – w wysokości 261,73 zł z kolei najwyższe w obu grupach i Działaniach. Najniższe wskaźniki w grupie II odnotowali przedsiębiorcy z województwa pomorskiego, w którym średnie dofinansowanie na jednego mieszkańca wyniosło łącznie 86,42 zł, z tego 56,19 zł w Działaniu 4.3 oraz 30,23 zł w Działaniu 4.5.

Wartości średniego dofinansowania projektów na jednego mieszkańca poszczególnych województw w Działaniach 4.3 i 4.5 prezentują wykresy nr 7 i 8.

²⁴ Województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie, zwanych dalej *grupą I*.

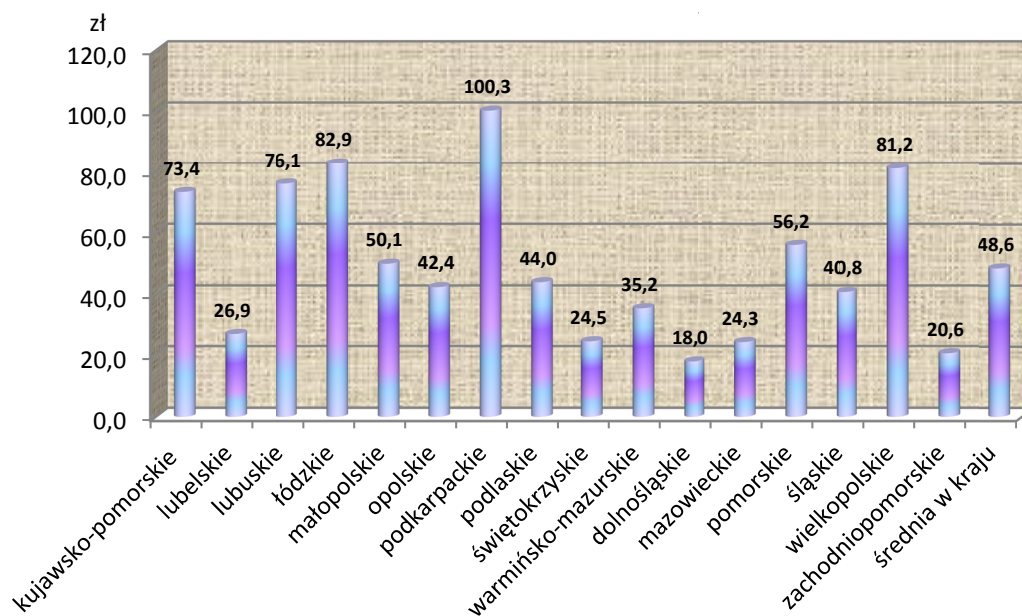
²⁵ Województwa: dolnośląskie, pomorskie, śląskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie, zwanych dalej *grupą II*.

²⁶ W okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2010 r. dla województwa mazowieckiego, z wyłączeniem miasta Warszawy, pułap pomocy określono na poziomie odpowiednio do 50% EDB i do 60% EDB.

²⁷ <http://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/rankingi-statystyczne/ludnosc-wedlug-wojewodztw/>

Wykres nr 7

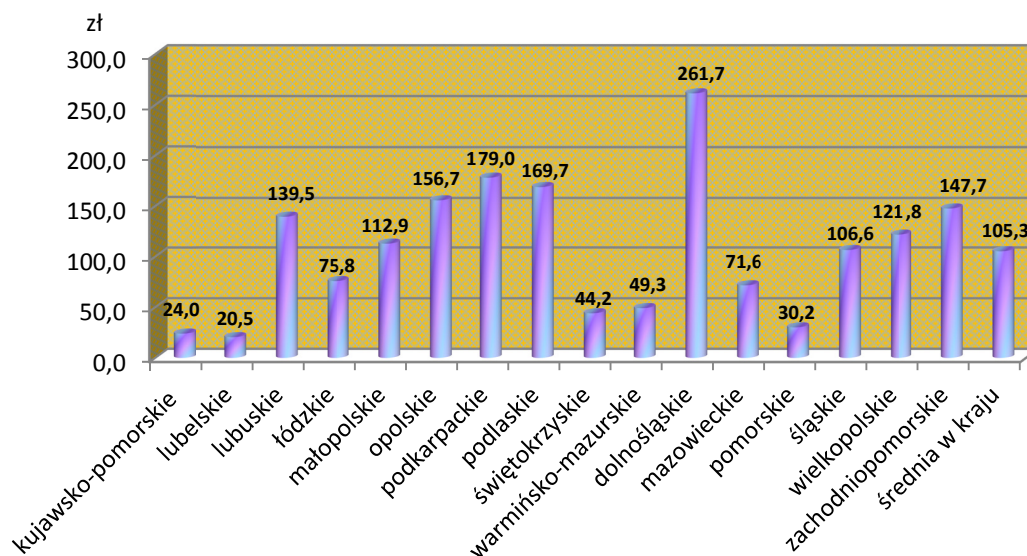
Średnia kwota dofinansowania projektów na jednego mieszkańca województwa w Działaniu 4.3 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki i Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres nr 8

Średnia kwota dofinansowania projektów na jednego mieszkańca w Działaniu 4.5 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki i Głównego Urzędu Statystycznego.

Wyniki alokacji środków pomocowych w Działaniach 4.3 i 4.5 PO IG, zagregowane w poszczególnych województwach na podstawie zawartych umów o dofinansowanie i w przeliczeniu na jednego mieszkańca potwierdziły nie w pełni wykorzystane szanse w tym zakresie także w układzie regionalnym kraju według klasyfikacji NUTS ²⁸. Wystąpiły blisko trzykrotne różnice

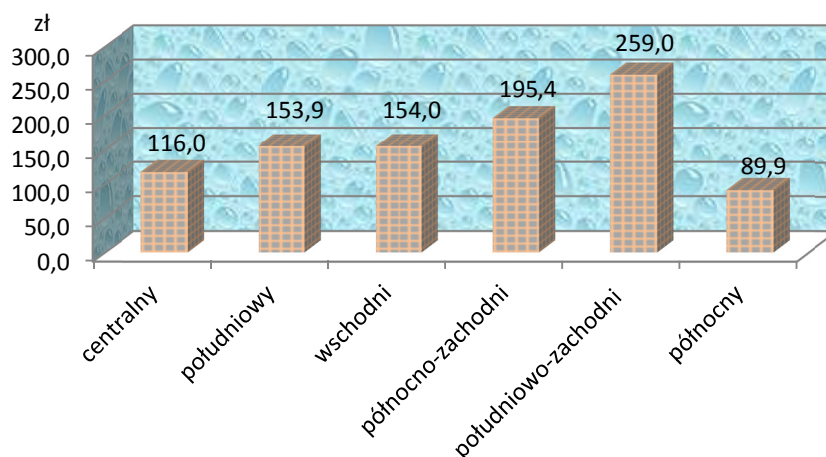
²⁸ Regiony według NUTS 1: **centralny** (łódzkie i mazowieckie), **południowy** (małopolskie i śląskie), **wschodni** (podkarpackie, lubelskie, świętokrzyskie i podlaskie), **północno-zachodni** (wielkopolskie, zachodniopomorskie i lubuskie), **południowo-zachodni** (dolnośląskie i opolskie) oraz **północny** (kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie i pomorskie).

w wartości przyznanego dofinansowania w ramach Działania 4.3 i 4.5 PO IG pomiędzy regionami najlepszym i najslabszym w tym zakresie. Najkorzystniejsze wyniki w pozyskiwaniu środków pomocowych uzyskały regiony południowo-zachodni i północno-zachodni, zaś najslabiej wykorzystał tę szansę region północny i centralny.

Sytuację w tym zakresie ilustruje wykres nr 9.

Wykres nr 9

Średnie dofinansowanie projektów na jednego mieszkańca regionu w Działaniach 4.3 i 4.5 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki i Głównego Urzędu Statystycznego.

3.2.1.4. Ułatwienia w realizacji Działania 4.3 i 4.5

W wyniku przeprowadzonej pierwszej rundy aplikacyjnej, trwającej 15 miesięcy (od dnia 1 lipca 2009 r. do 30 września 2010 r.) zawarto 61 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 128 747,1 tys. zł, co stanowiło zaledwie 6,9% dofinansowania przyznanego umowami w całym Działaniu 4.3. Z kolei rezultatem pierwszej rundy aplikacyjnej, trwającej 3,5 miesiąca (od dnia 12 maja do 29 sierpnia 2008 r.) było zawarcie 11 umów o dofinansowanie na łączną sumę 410 845,1 tys. zł, co stanowiło 10,1% kwoty przyznanego dofinansowania w Działaniu 4.5. Niskie zainteresowanie przedsiębiorców udziałem w tych Działaniach skłoniło instytucje odpowiedzialne za realizację PO IG do dokonania modyfikacji, dotyczących zarówno naboru wniosków jak i rozliczania wyników realizacji projektów.

Działanie 4.3

W odróżnieniu od rozwiązań przyjętych m.in. w Działaniu 4.5, w którym beneficjenci otrzymywali częściowe dofinansowanie jeszcze w trakcie realizacji projektu, wypłaty premii technologicznej lub jej raty w Działaniu 4.3 dokonywano dopiero po zakończeniu realizacji projektu i dofinansowanie to było ściśle powiązane z realizowaną sprzedażą towarów lub usług będących wynikiem inwestycji technologicznej. Zgodnie z przepisami zawartymi w art. 9 ust 3–6 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, wysokość wypłacanej premii technologicznej nie mogła przekraczać wartości netto tej sprzedaży, zrealizowanej w okresie od dnia zakończenia inwestycji technologicznej do dnia złożenia wniosku o wypłatę premii technologicznej albo pierwszej jej raty, bądź za okres między datą ostatniego zaakceptowanego wniosku o wypłatę raty premii technologicznej a datą kolejnego wniosku o wypłatę raty premii technologicznej, składanego nie częściej niż raz na 3 miesiące.

Z dniem 23 maja 2011 r. przepisy art. 9 ust 3–6 powyższej ustawy zostały uchylone. Zmiany tej dokonano *ustawą z dnia 3 lutego 2011 r. o zmianie ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*²⁹.

Działanie 4.5

W celu zwiększenia zainteresowania potencjalnych wnioskodawców uczestnictwem m.in. w Działaniu 4.5, Minister Gospodarki uchylił *rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2008 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013*³⁰, wydając nowe rozporządzenie³¹.

Do najważniejszych zmian jakie zostały wprowadzone w ramach realizacji Działania 4.5 należały decyzje o złagodzeniu kryteriów wyboru projektów, dotyczące działalności B+R oraz tworzenia nowych miejsc pracy. W ramach Poddziałania 4.5.2 w 2009 r. kryterium zdolności do realizacji prac badawczych, przeniesione zostało z obligatoryjnych do fakultatywnych, zmniejszono wagę kryterium fakultatywnego w zakresie udziału wśród nowo zatrudnionych osób z wyższym wykształceniem.

W 2010 r. zmniejszono m.in. wagę kryterium dotyczącego wzrostu zatrudnienia, z minimum 200 do 150 osób (w Poddziałaniu 4.5.1) i z 200 do 100 osób (w Poddziałaniu 4.5.2).

Istotne zmiany procedur skutkujące uproszczeniem w składaniu i weryfikacji wniosków o płatność zaczęto wprowadzać począwszy od 25 września 2012 r. Według procedur obowiązujących do tego dnia, beneficjent załączał do wniosków o płatność kopie wszystkich dokumentów księgowych wydatków objętych wnioskiem. Dokumenty te podlegały weryfikacji przez IW/IP II. W wyniku wprowadzanych zmian, w dniu 25 września 2012 r. IZ zatwierdziła zmiany w procedurze, które umożliwiły przejście beneficjentom³² (na podstawie aneksu do zawartej umowy) na uproszczony system rozliczania projektów, polegający na składaniu wraz z wnioskiem o płatność zestawień dokumentów księgowych, z którego IW/IP II wskazywała próbę dokumentów do weryfikacji. Wielkość próby ustalono na poziomie 10% dokumentów rozliczanych w danym wniosku. W przypadkach, gdy na podstawie kontroli dokumentów objętych próbą zostaną stwierdzone wydatki niekwalifikowane o wartości netto powyżej 10% wartości zbadanych wydatków, IW/IP II zwiększała próbę kontrolowanych dokumentów.

W dniu 21 marca 2013 r. do procedury wprowadzono kolejne zmiany, które umożliwiły rozliczanie wniosków o płatność wyłącznie na podstawie zestawień dokumentów bez próby dokumentów, poczynając od drugiego wniosku, po rozliczeniu pierwszego wniosku na podstawie wszystkich dokumentów księgowych. W dniu 7 października 2013 r. IZ zatwierdziła następne zmiany do procedury umożliwiające rozliczanie wniosków o płatność na podstawie zestawienia dokumentów księgowych, poczynając od pierwszego wniosku o płatność.

3.2.1.5. Wskaźniki rezultatu w Działaniach 4.3 i 4.5

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w SzOP, tj. dokumencie z dnia 11 września 2014 r. opracowanym przez MliR, wskaźnikami rezultatu określono:

1. Dla projektów realizowanych w ramach Działania 4.3:
 - liczba nowych produktów lub usług powstałych w wyniku realizacji Działania,
 - liczba udoskonalonych produktów lub usług powstałych w wyniku realizacji Działania,

²⁹ Dz.U. z 2011 r. Nr 85, poz. 457.

³⁰ Dz.U. z 2008 r. Nr 61, poz. 379.

³¹ *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* (Dz. U. z 2009 r. Nr 75, poz. 638, ze zm.). Rozporządzenie utraciło moc z dniem 31 grudnia 2013 r.

³² Po rozliczeniu pierwszego wniosku na podstawie wszystkich dokumentów księgowych.

2. Dla projektów realizowanych w ramach Działania 4.5:

- liczba utworzonych miejsc pracy (sektor produkcyjny i sektor usług),
- liczba nowoutworzonych miejsc pracy B+R w sektorze przedsiębiorstw powstałych w wyniku udzielonego wsparcia,
- liczba firm sektora MSP współpracujących z beneficjentami,
- liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia rozpoczęły działalność B+R.

W przypadku Działania 4.3 PO IG, do dnia 23 maja 2011 r., rolę wskaźnika rezultatu w postaci przyrostu przychodów ze sprzedaży nowych produktów zastępowała w pewnym zakresie procedura wypłaty premii technologicznej, określona w art. 9 ust. 3–6 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Zgodnie z postanowieniami tego przepisu, wypłata premii technologicznej w całości lub w ratach uzależniona była bowiem od postępów w sprzedaży towarów lub usług będących wynikiem inwestycji technologicznej.

Dokonanej zmianie w realizacji Działania 4.3 PO IG, tj. uniezależnienia wypłaty premii technologicznej od wysokości osiągniętych przychodów, niewątpliwie zwiększającej zainteresowanie przedsiębiorców uczestnictwem w tym Działaniu nie towarzyszyło jednak wprowadzenie wskaźników rezultatu odnoszących się do efektów z realizacji danego projektu.

Nieco korzystniejsza sytuacja, z punktu widzenia oceny wpływu realizacji projektów na sytuację społeczno-ekonomiczną kraju, została stworzona przy określaniu wskaźników rezultatu w Działaniu 4.5, niemniej jednak i w tym przypadku wskaźniki te nie umożliwiały oceny efektywności realizowanych przedsięwzięć.

Niezależnie od powyższego, NIK zwróciła uwagę, że pomimo zawarcia umów o dofinansowanie ze wszystkimi wnioskodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania, i którzy nie zrezygnowali z przyznanego dofinansowania, według danych zawartych w załączniku do sprawozdania IP z realizacji PO IG za I półrocze 2014 r., w realizacji Działania 4.5 nie zostaną osiągnięte założone wartości następujących wskaźników. Dane w tym zakresie ilustruje tablica nr 1.

Tablica nr 1

Treść	Plan na 2015 r.	Realizacja wg umów		% 4/2
		zakończonych	zawartych*	
1	2	3	4	5
<i>Wskaźniki produktu – liczba:</i>				
– projektów wspartych ze środków działania 4.5	155	46	134	86,5
– inwestycji, które uzyskały wsparcie – sektor produkcyjny	65	6	25	38,5
<i>Wskaźniki rezultatu – liczba:</i>				
– utworzonych miejsc pracy – sektor produkcyjny	20 000	2 153	5 494	27,5
– firm sektora MSP współpracujących z beneficjentami	2 000	334	331	16,6

* Wykonanie przy założeniu pełnej realizacji umów o dofinansowanie.

Źródło:

Wskaźniki rezultatu podane we wnioskach o dofinansowanie opisywały, zgodnie z SzOP, wprowadzone w przedsiębiorstwie innowacje produktowe i procesowe i odnosiły się do celu IV osi priorytetowej PO IG. Niemniej jednak – zdaniem NIK – były to wskaźniki konieczne lecz niewystarczające. Dla pełnej oceny wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw i całej gospodarki, nie wystarczy bowiem zainwestować we wdrażanie innowacyjnych technologii i możliwości wytworzenia nowoczesnych produktów lub usług, lecz niezbędne jest aby rezultaty tych inwestycji znalazły odpowiedni wyraz w postaci zwiększenia rozmiarów przychodów ze sprzedaży tych produktów i usług oraz wartości dodanej.

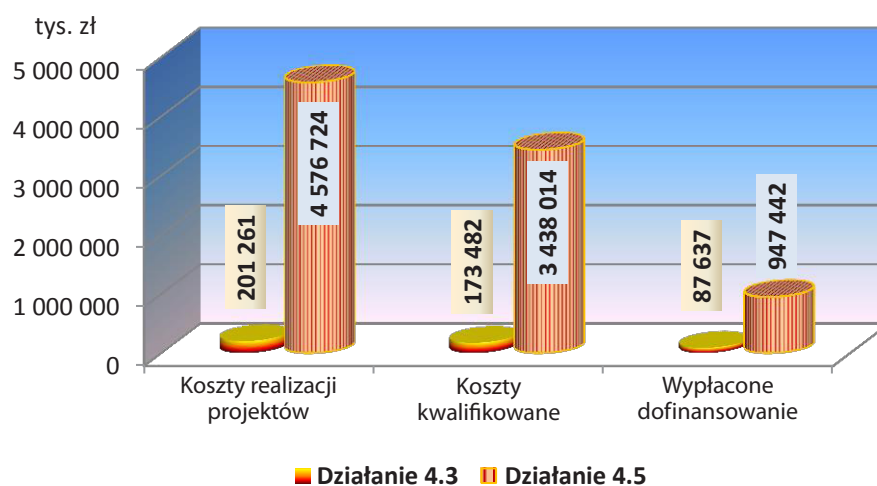
3.2.2. Realizacja projektów przez przedsiębiorców

3.2.2.1. Ogólne informacje dotyczące projektów objętych kontrolą

Informacje dotyczące wysokości całkowitych wydatków na realizację projektów objętych kontrolą, w tym wydatków kwalifikowanych, a także wysokości wypłaconego beneficjentom przez IW/IP II dofinansowania do czasu zakończenia kontroli u poszczególnych przedsiębiorców ilustruje wykres nr 10.

Wykres nr 10

Wydatki beneficjentów i otrzymane dofinansowanie na skontrolowane projekty w Działaniach 4.3 i 4.5 PO IG

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej u beneficjentów.

Podmiotem kontroli w Działaniu 4.3 było 12 beneficjentów, którzy realizowali 23 projekty o całkowitych kosztach realizacji inwestycji w wysokości 201 260,7 tys. zł, w tym kosztach kwalifikowanych w kwocie 173 482,2 tys. zł oraz wypłaconym dofinansowaniem w łącznej wysokości 87 637 tys. zł. W porównaniu do wartości nakładów i wysokości gwarantowanego dofinansowania, określonych w zawartych umowach w tym Działaniu udział skontrolowanych projektów stanowił odpowiednio 5,5% i 4,7%.

Kontrolą objętych zostało także 13 beneficjentów, którzy w ramach Działania 4.5 realizowali 14 projektów o całkowitych kosztach realizacji inwestycji w wysokości 4 576 723,9 tys. zł, w tym kosztów kwalifikowanych w wysokości 3 438 014,4 tys. zł oraz wypłaconym dofinansowaniem w łącznej kwocie 947 441,5 tys. zł. W tym przypadku udział skontrolowanych projektów w całym Działaniu stanowił 25,7% wartości nakładów określonych umowami, zaś wypłacone dofinansowanie 23,4% ujętych we wszystkich umowach. Zestawienie projektów realizowanych przez beneficjentów objętych kontrolą stanowi załącznik nr 2 do niniejszej *Informacji*.

3.2.2.2. Realizacja przez beneficjentów postanowień umów o dofinansowanie

Zaawansowanie realizacji projektów

Na dzień zakończenia kontroli przeprowadzonych u poszczególnych beneficjentów w Działaniu 4.3 zakończonych zostało 20 spośród 23 realizowanych projektów. Dwa niezakończone projekty realizowała INEA SA w Poznaniu. Beneficjent ten realizował trzy projekty, z których jeden zakończył, natomiast zaawansowanie realizacji dwóch pozostałych, mierzone wysokością otrzymanego wsparcia w porównaniu do kwoty dofinansowania określonej w umowie było na poziomie 80,5% i 63,6%. Spółka nie zgłaszała zagrożeń co do planowej realizacji tych projektów, których terminy zakończenia upływały kolejno z dniem 31 grudnia 2014 r. i 30 września 2015 r. Firma KOST-BET Krzysztof Matyja Paweł Matyja SJ w Miedźnie zrealizowała do czasu zakończenia kontroli (9 stycznia 2015 r.) dwa spośród trzech projektów. W przypadku projektu niezakończony otrzymała dofinansowanie w kwocie 3 800 tys. zł, tj. 95% kwoty przewidzianej w umowie o dofinansowanie.

Większy odsetek niezakończonych projektów miał miejsce w skontrolowanych podmiotach w Działaniu 4.5. W pełni zrealizowano pięć spośród 14 projektów, a kolejne dwa były bliskie zrealizowania. Najniższe zaawansowanie dotyczyło trzech projektów i znajdowało się na poziomie: 19,5% w Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. SJ w Oświęcimiu, 27,5% w Edoradca Sp. z o.o. SK w Tczewie oraz 30,4% w Bilfinger Mars Offshore Sp. z o.o. w Szczecinie. Planowy termin zakończenia tych projektów został określony kolejno na dzień: 30 czerwca 2015 r., 30 maja 2015 r. oraz 31 grudnia 2015 r. Pomimo relatywnie niewielkiego zaawansowania realizacji tych projektów, beneficjenci nie sygnalizowali zagrożeń co do terminowego ich zakończenia.

Koszty kwalifikowane

Analizy wydatków 24 spośród 25 beneficjentów, w tym przeprowadzone przez inne kontrole zewnętrzne, nie wykazały nieprawidłowości w zaliczaniu poniesionych wydatków do kosztów kwalifikowanych. Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono u jednego beneficjenta. U kolejnych dwóch beneficjentów kontrola NIK zwróciła natomiast uwagę na niewłaściwe opisy dowodów księgowych potwierdzających poniesienie wydatków na realizację projektu, lecz nie powodowały one konieczności korygowania kosztów kwalifikowanych.

- *Wnioski o płatność pośrednią, złożone przez beneficjenta z województwa mazowieckiego wymagały wielokrotnych poprawek, polegających na uzupełnianiu, korygowaniu i składaniu do IW/IP II dodatkowych wyjaśnień. Kwoty dofinansowania ujęte w pierwotnie złożonych dziewięciu wnioskach o płatność, w sześciu przypadkach były wyraźnie wyższe od kwot zweryfikowanego i otrzymanego dofinansowania. Największa różnica pomiędzy wnioskowaną kwotą, a otrzymanym dofinansowaniem, po dokonanej korekcie, dotyczyła pierwszego wniosku o płatność. Wynosiła ona 2 556,6 tys. zł, co oznaczało zawyżenie o 47% kwoty wnioskowanego dofinansowania. Nieprawidłowe wypełnianie wniosków o płatność beneficjent wyjaśniał brakiem wiedzy na temat wszystkich wymogów w zakresie dokumentacji oraz dużym stopniem skomplikowania realizowanego projektu.*
- *Dwóch beneficjentów z województwa kujawsko-pomorskiego nie opisywało oryginałów dowodów księgowych potwierdzających poniesienie wydatków w ramach realizacji projektu w sposób wskazany w Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013³³, celem uniemożliwienia podwójnego finansowania wydatków ze środków publicznych. W tych przypadkach dekretacje, numer umowy oraz informacja o współfinansowaniu z EFRR, wykazane na osobnych dokumentach, nie zostały w sposób trwały dołączone do każdego oryginalnego dowodu księgowego, na którym zawarto logo i podpisy osób upoważnionych.*

³³ Zamieszczone na stronie: <http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/wso/Strony/archiwum.aspx>

Przy dokonywaniu zakupów towarów, usług oraz robót budowlanych związanych z realizacją inwestycji, u żadnego z przedsiębiorców objętych niniejszą kontrolą nie zachodziły łącznie okoliczności określone w art. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*, stąd też nie byli oni zobowiązani do stosowania przepisów tej ustawy. Niemniej jednak jednym z obowiązków określonych w umowie o dofinansowanie było dokonywanie tych zakupów na podstawie najbardziej korzystnej oferty, z zachowaniem zasad przejrzystości i uczciwej konkurencji. Poza dwoma przypadkami niedotrzymania zasady konkurencyjności, pozostali beneficjenci spełniali ten warunek, dokonując wyboru dostawcy spośród co najmniej trzech ofert, jeśli na rynku istniało przynajmniej trzech potencjalnych dostawców. Z kolei trzech następnym beneficjentów popełniło następując uchyczenia:

- *Ujawnione przez IW/IP II oraz Urząd Kontroli Skarbowej nieprawidłowości przy realizacji projektu przez beneficjenta z województwa zachodniopomorskiego polegały na udzielaniu zamówień z naruszeniem zasad konkurencyjności, określonych w umowie o dofinansowanie. Skutkiem tych naruszeń było uznanie przez IW/IP II za niekwalifikowane, wydatków w łącznej kwocie 6 416,4 tys. zł i zwrotem dofinansowania na kwotę 3 080,9 tys. zł.*
- *W wyniku kontroli przeprowadzonej u beneficjenta z województwa mazowieckiego, Urząd Kontroli Skarbowej stwierdził niedotrzymanie zasady konkurencyjności w przypadku 23 zamówień, z których wydatki kwalifikowane na kwotę 5 369,9 tys. zł zostały przedstawione w sześciu wnioskach o płatność. W związku z tymi ustaleniami, w odniesieniu do wydatków kwalifikowanych, przedstawionych przez beneficjenta w jednym wniosku o płatność pośrednią IW/IP II nałożyła na przedmiotowe wydatki korektę finansową w wysokości 217,7 tys. zł (tj. 25% od kwoty 870,6 tys. zł) oraz zobowiązała beneficjenta do zwrotu kwoty 33,3 tys. zł. Pozostałe wnioski o płatność do czasu zakończenia kontroli (20 stycznia 2015 r.) nie zostały rozpatrzone.*
- *NIK ustaliła, że beneficjent z województwa śląskiego nie upublicznił kryteriów oceny ofert w ramach postępowań prowadzonych w celu wyłonienia dostawców lub usługodawców twierdząc, że były one udostępniane na życzenie oferentów. Z kolei dwóch beneficjentów z województwa mazowieckiego i śląskiego nie zamieszczało na swojej stronie internetowej zapytania ofertowego, nie wskazało kryteriów oceny ofert ani terminu ich złożenia.*

Finansowanie projektów w formie zaliczek

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli możliwość udzielania beneficjentom zaliczek, ułatwiła beneficjentom terminową realizację projektów. W obowiązujących wzorach umowy o dofinansowanie w Działaniu 4.5 zawarto zapis, iż w przypadku gdy środki te zostały ulokowane na rachunku oprocentowanym, beneficjent miał obowiązek poinformowania o tym fakcie i zwrocie tych sum bądź pomniejszeniu w tej wysokości kolejnej raty dofinansowania. Wzory tych umów nie zawierały zastrzeżenia, iż odrębny rachunek bankowy przeznaczony wyłącznie do obsługi środków otrzymanych w formie zaliczki powinien być oprocentowany.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę, że IW/IP II udzieliła beneficjentom Działania 4.5 PO IG 71 zaliczek na łączną kwotę 524 508,9 tys. zł, przy czym beneficjenci dokonali zwrotu niewykorzystanych zaliczek na łączną kwotę 129 287,4 tys. zł. Oznacza to, że środki w tej wysokości pozostawały przez kilka miesięcy na nieoprocentowanych rachunkach beneficjentów. Przyjmując – jako średni – czteromiesięczny okres rozliczania zaliczek przez beneficjentów³⁴ oraz wysokość stawek oprocentowania WIBOR dla depozytów miesięcznych aktualnych w dniach wypłaty poszczególnych zaliczek³⁵, odsetki od kwoty udzielonych zaliczek można szacować na 4 508,2 tys. zł.

NIK ustaliła, że beneficjent z województwa małopolskiego, objęty niniejszą kontrolą, dysponując środkami pochodzącymi z otrzymanej zaliczki, przez 1,5 miesiąca regulował zobowiązania niezwiązane z wydatkami kwalifikowanymi realizowanego projektu, na łączną kwotę 2 051,6 tys. zł.

³⁴ Na beneficjentów nakładano obowiązek rozliczania tych zaliczek w okresie od trzech do sześciu miesięcy.

³⁵ Źródło: <http://www.money.pl/pieniadze/depozyty/zlotowearch/>.

W sytuacji tej otrzymana przez niego zaliczka spełniała więc funkcję nieoprocentowanego kredytu obrotowego. Przedłożone przez przedsiębiorcę rozliczenie zaliczki zawierało zgodne ze stanem faktycznym wydatki kwalifikowane, jednak nie wykazywało faktu, iż korzystał on czasowo z przekazanych mu środków, również na inne wydatki. Ponieważ środki wykorzystane na inne cele zostały zwrócone w pełnej wysokości, nie nastąpiło uszczuplenie otrzymanych środków.

Realizacja wskaźników produktu

Do 23 spośród 25 skontrolowanych beneficjentów NIK nie zgłosiła uwag odnośnie realizacji wskaźników produktu, co do zakresu i rozmiarów ujętych w zawartych umowach o dofinansowanie. W przypadkach konieczności modyfikacji – z różnych względów – tych wskaźników, beneficjenci ci uzyskiwali zgody IW/IP II. W dwóch przypadkach stwierdzono odstępstwa w tym zakresie.

- Beneficjent z województwa podkarpackiego bez wiedzy, a tym samym i zgody IW/IP II, wybudował halę produkcyjno-magazynową wraz z zapleczem socjalno-biurowym o powierzchni użytkowej 2 740 m², zamiast – zgodnie z wnioskiem – o powierzchni 2 000 m². O zawarcie aneksu dotyczącego zmiany tego wskaźnika produktu Spółka wystąpiła do IW/IP II pismem z dnia 25 września 2014 r., tj. w trakcie kontroli NIK. Wniosek uzasadniono planowanym zwiększeniem zatrudnienia docelowo do 120 osób, tj. o 99 miejsc pracy więcej niż zakładano w projekcie.
- Beneficjent z województwa zachodniopomorskiego wykonał cztery wskaźniki produktu w wielkościach odmiennych od określonych we wniosku o dofinansowanie, w tym zwiększył o 46,2% powierzchnię budynków wybudowanych w ramach projektu. Beneficjent tłumaczył powstałe rozbieżności brakiem gotowego projektu budowlanego tej inwestycji na etapie składania wniosku o dofinansowanie. Z tego powodu wyliczeń wskaźników produktu dokonano na podstawie koncepcji zagospodarowania Zakładu. Realizując wniosek pokontrolny w tym zakresie, beneficjent poinformował NIK o wystąpieniu do IW/IP II o wyrażenie zgody na zmianę tych wskaźników.

Realizacja wskaźników rezultatu

Wszyscy beneficjenci w Działaniu 4.3, objęci niniejszą kontrolą, wykonali podstawowy wskaźnik rezultatu w postaci nowych bądź udoskonalonych produktów lub usług powstałych w wyniku realizacji projektów. W żadnej spośród 23 umów o dofinansowanie w tym Działaniu nie zamieszczono wskaźnika rezultatu w postaci przychodów ze sprzedaży nowego produktu lub usługi. W jednym opisanym poniżej przypadku, beneficjent nie dotrzymał okresu trwałości projektu, jak również nie wykonał deklarowanej we wniosku wielkości sprzedaży.

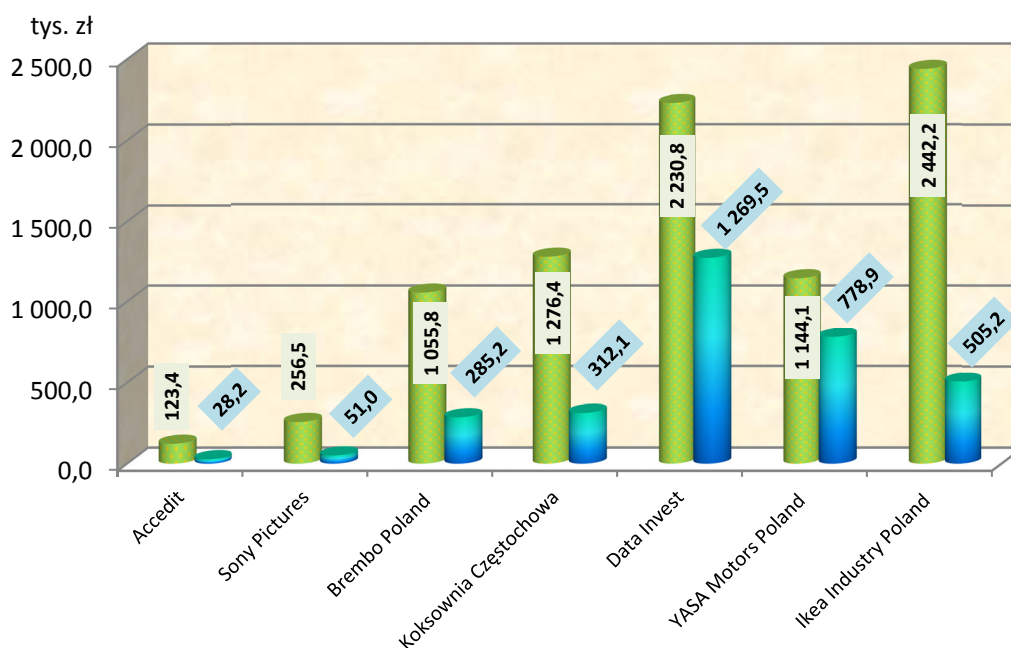
- Beneficjent z województwa pomorskiego deklarował we wniosku o dofinansowanie osiągnięcie w latach 2012–2017 minimalnej sprzedaży rocznej nowych wyrobów na poziomie kolejno: 4,5 mln zł, 4,69 mln zł, 4,1 mln zł, 5,2 mln zł, 5,4 mln zł i 5,7 mln zł. Faktyczne przychody Spółki z tytułu sprzedaży tego produktu wyniosły w latach 2012–2014 (do 31 października) odpowiednio: 201,9 tys. zł, 227,7 tys. zł oraz 106,9 tys. zł. Oznaczało to, iż deklarowane przychody wykonał na poziomie kolejno: 4,49%, 4,86% oraz 2,6%. Beneficjent ten otrzymał premię technologiczną w maksymalnej wysokości, tj. 4 mln zł, natomiast w czerwcu 2013 r., a więc jeszcze przed zakończeniem trzyletniego okresu trwałości, który zgodnie z § 7 ust. 1 umowy o dofinansowanie winien trwać do dnia 30 lipca 2015 r., wstrzymał produkcję tego wyrobu tłumacząc ten fakt niedostępnością surowca. O wstrzymaniu produkcji beneficjent ten poinformował IW/IP II dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. pismem z dnia 31 października 2014 r. Do dnia zakończenia kontroli, tj. do 14 listopada 2014 r., do Spółki nie wpłynęło pismo w ww. sprawie z BGK.

Podstawowym wskaźnikiem rezultatu w Działaniu 4.5 była liczba utworzonych miejsc pracy. Spośród 14 projektów objętych kontrolą, realizacja pięciu projektów została zakończona całkowicie, zaś w dwóch projektach uruchomiona została produkcja, a do ich zakończenia pozostały końcowe prace wykończeniowe. We wszystkich tych siedmiu projektach, określony w umowach o dofinansowanie wskaźnik liczby miejsc pracy został zrealizowany, z tego w dwóch projektach w liczbie równej założonej w umowie, natomiast w pozostałych pięciu projektach faktyczny przyrost liczby miejsc pracy był wyższy od przyjętych zobowiązań. Łącznie w siedmiu projektach założono utworzenie 903 miejsc pracy, natomiast faktycznie utworzono 1 233 miejsc pracy (wzrost o 36,5%).

Biorąc pod uwagę nakłady poniesione na realizację projektów, w tym wysokość przekazanych środków publicznych, koszt utworzenia jednego miejsca pracy w analizowanych siedmiu projektach był zróżnicowany i mieścił się w przedziale od 123,4 tys. zł – w projekcie Accedit Sp. z o.o.: *Utworzenie centrum usług nowoczesnych świadczących kompleksowe usługi na rzecz Grupy* do 2 442,2 tys. zł – w projekcie Ikea Industry Poland Sp. z o.o.: *Wzrost konkurencyjności firmy Swedspan Polska Sp. z o.o. poprzez inwestycję w produkcję innowacyjnych ultra cienkich płyt HDF (UTHDF)*. Zbliżone różnice dotyczyły wysokości dofinansowania w odniesieniu na jedno utworzone miejsce pracy – od 28,2 tys. zł do 1 269,5 tys. zł. Dane w tym zakresie prezentuje wykres nr 11.

Wykres nr 11

Koszt utworzenia jednego miejsca pracy, w tym wysokość otrzymanego dofinansowania

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej u beneficjentów.

Poza wskaźnikiem rezultatu dotyczącym tworzenia miejsc pracy, w umowach dofinansowania zamieszczano – w zależności od rodzaju projektu, także wskaźniki związane z ochroną środowiska, w tym ograniczenia emisji związków chemicznych oraz ze zmniejszaniem zużycia nośników energii. Przeprowadzone kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości w realizacji tych wskaźników.

Informacja i promocja

Beneficjenci Działania 4.3 i 4.5 informowali opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację projektu ze środków PO IG, poprzez umieszczanie w siedzibie przedsiębiorstwa oraz na stronie internetowej emblematu Unii Europejskiej, odniesienia do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także do programu PO IG, w ramach którego otrzymano wsparcie oraz hasła określonego przez IZ, podkreślającego wartość dodaną pomocy UE.

Stwierdzone uchybienia w czterech przypadkach dotyczyły prezentowania błędnych danych dotyczących wartości projektu i udziału środków UE, a w jednym przypadku umieszczenia na tablicy błędnej nazwy realizowanego projektu. Uchybienia te zostały usunięte jeszcze w trakcie kontroli.

Archiwizacja dokumentów

Większość beneficjentów, tj. 23 spośród 25 w prawidłowy sposób realizowało obowiązek określony w umowie o dofinansowanie w zakresie przechowywania wszelkich dokumentów związanych z realizacją projektu, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji. Uwagi wobec dwóch beneficjentów dotyczyły przechowywania dokumentów w wersji elektronicznej w sposób niegwarantujący należytego bezpieczeństwa informacji. W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne, przedsiębiorcy ci poinformowali o podjętych działaniach zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości.

Informowanie o wynikach kontroli zewnętrznych

U sześciu spośród 25 przedsiębiorców, beneficjentów Działania 4.3 i 4.5 PO IG, inne uprawnione organy nie przeprowadziły kontroli realizowanych projektów. W odniesieniu do pozostałych 19 beneficjentów, w 18 przypadkach kontrole zostały zakończone. Tylko jeden beneficjent nie wykonał obowiązku informowania IW/IP II o wynikach kontroli zewnętrznych.

3.2.3. Nadzór i kontrola Ministra Gospodarki nad realizacją projektów w ramach Działań 4.3 i 4.5 PO IG

3.2.3.1. Zgodność realizowanych projektów z celami PO IG

W celu zapewnienia zgodności wybranych projektów z zasadami oraz celami wspólnotowymi i krajowymi, w ramach Działań 4.3 i 4.5 PO IG, IP m.in. uczestniczyła w tworzeniu dokumentacji ustalającej zasady naboru i oceny wniosków o dofinansowanie oraz zatwierdzała dokumentację konkursową dla naborów³⁶ w Działaniach 4.3 i 4.5.

Zgodność projektu z celami Działania weryfikowana była na etapie jego wyboru, w ramach procedury oceny wniosków. Warunkiem rekomendacji projektu do dofinansowania było w pierwszej kolejności spełnienie kryteriów wyboru projektów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący PO IG. Spełnienie tych kryteriów świadczyło jednocześnie o zgodności z zasadami oraz celami wspólnotowymi i krajowymi danego Działania.

3.2.3.2. Nabory projektów do dofinansowania

Zasady naboru oraz oceny projektów do dofinansowania w ramach Działania 4.3 PO IG przez BGK ujęte zostały w *Instrukcji Wykonawczej BGK*, zaakceptowanej przez IP. Przestrzeganie przez IW/IP II procedur zawartych w tej Instrukcji sprawdzane było między innymi przez IP podczas przeprowadzanych kontroli systemowych oraz poprzez weryfikację list rankingowych, suplementów i korekt. W latach 2010–2014 Instytucja Pośrednicząca przeprowadziła pięć takich kontroli. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości w procesie naboru i oceny wniosków o dofinansowanie przeprowadzanym przez BGK.

Nadzór nad procesem naboru i wyboru projektów do dofinansowania w ramach Działania 4.5 PO IG, IP realizowała na podstawie procedur ujętych w *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej dla III, IV, V, i VI osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013*. Instytucja Pośrednicząca, podobnie jak w Działaniu 4.3, uczestniczyła w procesie oceny projektów poprzez weryfikację list rankingowych oraz ich suplementów i korekt.

³⁶ Z wyjątkiem naboru w działaniu 4.3 w 2009 r., gdzie zgodnie z obowiązującym wtedy porozumieniem pomiędzy IP oraz IZ, zatwierdzenie dokumentacji konkursowej należało do kompetencji Instytucji Zarządzającej.

Przestrzeganie przez IW/IP II procedur w zakresie naboru projektów do dofinansowania i procesu podpisywania umów, IP sprawdzała także podczas kontroli systemowych, przeprowadzanych według wytycznych określonych w Instrukcji Wykonawczej i zgodnych z zakresem ujętym w *Wytycznych procesu kontroli*. W *Wytycznych* zawarto wymóg przeprowadzenia przez IP jednej kontroli systemowej w roku w każdej IW/IP II. W pięciu kontrolach systemowych przeprowadzonych w latach 2008–2014 w ramach nadzoru nad Działaniem 4.5 IP nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie procesu naboru i oceny wniosków o dofinansowanie oraz podpisywania umów, w rozumieniu art. 2 pkt 7 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006³⁷.

3.2.3.3. Weryfikacja projektów przeznaczonych do dofinansowania – umowa o dofinansowanie GSG Towers Sp. z o.o. w Gdańsku

W wyniku weryfikacji, przed akceptacją list rankingowych, IP stwierdziła w jednym przypadku niezgodności pomiędzy listą rankingową (4.5/1/2012 – podziałanie 4.5.1) przekazaną przez IW/IP II a protokołem z oceny Komisji Konkursowej, dotyczące wysokości podawanych kwot wnioskowanego dofinansowania. Instytucja Pośrednicząca wystąpiła do IW/IP II o usunięcie tych niezgodności. W przypadku Działania 4.3 IP nie stwierdziła nieprawidłowości w sporządzaniu list rankingowych otrzymanych z IW/IP II.

W jednym przypadku Najwyższa Izba Kontroli zgłosiła uwagi co do prawidłowości postępowania, zarówno na etapie rozpatrywania wniosku, w tym także jego weryfikacji, jak i zawarcia umowy o dofinansowanie i jej realizacji. Złożony przez GSG Towers w dniu 9 kwietnia 2010 r. wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia pn. *Utworzenie nowego zakładu produkcyjnego wież wiatrowych typu onshore i offshore* uzyskał negatywną ocenę dwóch zespołów eksperckich w zakresie kryterium finansowego, tj. zdolności wnioskodawcy do sfinansowania projektu. Ekspertzy zwrócili uwagę na zadeklarowany przez GSG Towers sposób finansowania projektu³⁸. GSG Towers przedstawiła oświadczenie ISD Stocznia Sp. z o.o.³⁹, z którego wynikało, że zobowiązuje się ona do współfinansowania projektu w kwocie do 47,5 mln euro. W przedmiotowym oświadczeniu zawarto zapis umożliwiający GSG przeniesienie zobowiązania na inny podmiot z jego Grupy Kapitałowej, na co GSG Towers wyraziła zgodę. Należy zaznaczyć, iż w przedmiotowym oświadczeniu, ta sama osoba reprezentowała obie strony, zarówno GSG – jako Wiceprezes Zarządu, jak i GSG Towers – jako Prezes jednoosobowego Zarządu. W ocenie ekspertów, realizacja postanowienia zawartego w umowie pożyczki pomiędzy wnioskodawcą, a pożyczkodawcą oznaczałaby pozbawienie GSG Towers zasadniczego źródła finansowania. Wprawdzie po złożeniu protestu (w dniu 4 sierpnia 2010 r.) w którym wnioskodawca oświadczył, że umowa pożyczki zostanie skonstruowana w sposób niezagrażający jego funkcjonowaniu, kolejny ekspert oceniający projekt wydał opinię uznającą kryterium finansowe za spełnione, jednakże jako warunek podpisania umowy na dofinansowanie wskazał przedstawienie umowy pożyczki od udziałowca na kwotę nie mniejszą niż 166 850,3 tys. zł.

³⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 – Dz.U. L 210 z 31.07.2006, s. 25, ze zm.

³⁸ Projekt miał być finansowany kwotą dofinansowania (30% kosztów kwalifikowanych) i pożyczką od udziałowca w kwocie 166 850 266,09 zł, przy braku własnych źródeł finansowania.

³⁹ Obecnie Gdańsk Shipyard Group Sp. z o.o., 100% udziałowiec GSG Towers (zwana dalej GSG).

GSG Towers nie dotrzymał warunku określonego przez ww. eksperta bowiem, uzupełniając niezbędną dokumentację wniosku, przedłożył w dniu 30 września 2011 r. umowę pożyczki zawartą w dniu 15 września 2011 r. nie z GSG lecz ze Stoczną Gdańsk SA, będącą spółką „siostrą” z grupy GSG. NIK nie podzieliła stanowiska IW/IP II, o braku potrzeby przeprowadzania dodatkowej analizy zdolności Stoczni Gdańsk SA⁴⁰ do udzielenia pożyczki przed podpisaniem z GSG Towers w dniu 22 grudnia 2011 r. umowy o dofinansowanie. Do takiej analizy skłaniać powinna trudna sytuacja finansowa Stoczni Gdańsk SA, która – jako przedsiębiorca zagrożony – otrzymała pomoc publiczną na restrukturyzację. Powyższy fakt nie wskazywał zatem na jej możliwości finansowe do udzielenia pożyczki, zwłaszcza w tak wysokiej kwocie (do 170 mln zł). NIK zwróciła uwagę, że w okresie od dnia 1 września 2011 r. do 30 listopada 2011 r., a więc w czasie w którym zawierano powyższą umowę pożyczki, ta sama osoba reprezentująca Beneficjenta, została oddelegowana – jako członek Rady Nadzorczej Stoczni Gdańsk SA – do pełnienia funkcji jej Wiceprezesa.

Na wniosek z dnia 5 lipca 2012 r., IW/IP II przekazała GSG Towers w dniu 3 października 2012 r. zaliczkę w wysokości 9 900 tys. zł. Zgodnie z § 5 ust. 13 umowy o dofinansowanie, wypłaty środków z zaliczki, ulokowanej na wyodrębnionym rachunku, mogły być wykorzystywane wyłącznie na wydatki kwalifikowane, w szczególności jako płatności za usługi, dostawy, roboty budowlane w ramach realizacji projektu. Beneficjent nie dotrzymał tego obowiązku umownego bowiem w dniu:

- 10 grudnia 2012 r. dokonał przelewu na rzecz ZPR Pipes Sp. z o.o. kwoty 9 800 tys. zł, która w tym samym dniu przekazała tę kwotę na rzecz GSG, podając w tytule przelewu: *przekazanie środków w imieniu Spółki GSG Towers*;
- 31 grudnia 2012 r. GSG dokonała przelewu na rachunek główny GSG Towers kwoty 12 900 tys. zł, zawierającej zwrot kwoty 9 800 tys. zł;
- 31 grudnia 2012 r. GSG Towers dokonał przelewu 9 800 tys. zł z własnego rachunku głównego na rachunek prowadzony do rozliczeń zaliczki, z którego dokonał zwrotu zaliczki na rachunki Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Finansów i zapłaty kwoty 597,6 tys. zł na rzecz ZPR Pipes Sp. z o.o. jako częściowej należności za fakturę proforma 5/GSGT/2012⁴¹.

W dniu 2 stycznia 2013 r. GSG Towers złożył wniosek o płatność w celu rozliczenia zaliczki, wskazując w nim poniesiony wydatek kwalifikowany z otrzymanej zaliczki w wysokości 597,6 tys. zł.

Po uzyskaniu w dniu 6 czerwca 2013 r. informacji o przelaniu środków finansowych przez ZPR Pipes Sp. z o.o. na konto GSG, IW/IP II w dniu 28 czerwca 2013 r. wystąpiła do GSG Towers o wyjaśnienia. W odpowiedzi GSG Towers występował o odroczenie terminu przekazania powyższych informacji i otrzymywał akceptację IW/IP II na wydłużenie terminu. Ostatniego odroczenia terminu IW/IP II dokonało do 1 grudnia 2014 r. NIK oceniła, że proces wyjaśniania przez IW/IP II kwestii związanych z zaliczką wypłaconą na rzecz GSG Towers trwał zbyt długo w porównaniu do poziomu skomplikowania zagadnienia, jak również brak było podstaw do zwłoki w dochodzeniu odsetek od kwoty tej zaliczki. Zgodnie z art. 207 ust. 1 *uofp*, w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są m.in. wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania tych środków.

⁴⁰ IW/IP II nie sprawdziła, czy ze Statutu Stoczni Gdańsk SA nie wynikały dodatkowe warunki (np. niezbędne zgody korporacyjne), których brak powodowałby nieważność zawartej umowy.

⁴¹ W opisie tej faktury podano: *przedpłata zgodnie z umową na kompleksowe dostarczenie urządzeń nr 2 z dnia 22/102012*.

NIK nie podzieliła także stanowiska IW/IP II, że ewentualne stwierdzenie o naruszeniu § 5 ust. 13 umowy o dofinansowanie oraz związanej z tym konieczności naliczenia odsetek ustawowych, stosownie do przepisów art. 207 *uofp* będzie możliwe po uzyskaniu od GSG Towers wymaganych dokumentów, potwierdzających brak uzyskania korzyści przez GSG. Wykorzystanie środków niezgodnie z przeznaczeniem następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, inne niż te, na które środki były przyznane. Dotyczy to sfinansowanych zadań będących poza zakresem rzeczowym projektu, na który środki zostały przekazane, wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją projektu, nieprzyczyniające się do osiągnięcia celu określonego w umowie o dofinansowanie, które nie mogą zostać uznane za kwalifikowalne⁴². Z dokumentacji zgromadzonej przez IW/IP II wynika, że środki przekazane GSG Towers od dnia 10 grudnia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. znajdowały się w posiadaniu GSG, która nie była stroną umowy o dofinansowanie i beneficjentem środków z niej wynikających, natomiast ich przekazanie na rzecz GSG nastąpiło przez ZPR Pipes Sp. z o.o. w imieniu GSG Towers. Z powyższego wynika więc, że ZPR Pipes Sp. z o.o. była tylko pośrednikiem w przekazaniu środków pochodzących z zaliczki pomiędzy spółką „córka” i spółką „matka”. Informacje takie IW/IP II posiadała od dnia 6 czerwca 2013 r. NIK zwróciła ponadto uwagę, że zarówno GSG, jak i GSG Towers, w okresie dysponowania ww. kwotą zaliczki, reprezentowana była przez tę samą osobę, jako Prezesa Zarządu obu tych spółek i z racji wykonywanych funkcji posiadał on wiedzę w przedmiotowej sprawie.

3.2.3.4. Kontrole systemowe Instytucji Pośredniczącej

W Porozumieniu z dnia 8 maja 2007 r. w sprawie powierzenia Ministrowi Gospodarki funkcji Instytucji Pośredniczącej, zawarte zostało zobowiązanie do przeprowadzania przez IP kontroli systemowych i kontroli projektów na miejscu, zgodnie z rocznymi planami kontroli, zatwierdzonymi przez IZ oraz do przekazywania jej wykazów przeprowadzonych kontroli.

W latach 2007–2013, IP przeprowadziła po pięć kontroli systemowych w IW/IP II dla każdego z Działań 4.3 i 4.5 PO IG. Przy czym po połączeniu w Departamencie Wdrażania Programów Operacyjnych funkcji IP i IW/IP II, Departament ten nie przeprowadzał kontroli systemowych w odniesieniu dla Działania 4.5, gdyż od tego momentu sam za nie odpowiadał. Zmiany w zakresie kontroli systemowych nie obejmowały stałych elementów takich jak: nabór i ocena wniosków o dofinansowanie, podpisywanie umów o dofinansowanie, weryfikacja wniosków o płatność, wypełnianie obowiązków związanych z monitoringiem, sprawozdawczością, informacją i promocją, przeprowadzanie kontroli na miejscu realizacji projektu u beneficjenta. W informacjach pokontrolnych IP formułowała zalecenia dotyczące kontrolowanych obszarów, w których stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości.

Działalność Instytucji Pośredniczącej w zakresie wdrażania Działań 4.3 i 4.5 PO IG oraz IW/IP II dla Działania 4.5, podlegała kontrolom systemowym przeprowadzanym przez IZ, która w informacjach pokontrolnych formułowała zalecenia w zakresie stwierdzonych uchybień.

⁴² Por. L. Lipiec-Warzecha, Komentarz do art. 207 *uofp*.

IP przysyłała do IZ w wymaganych terminach kwartalne zestawienia o przeprowadzonych kontrolach, a także raporty o nieprawidłowościach przekazywanych do Komisji Europejskiej (KE)⁴³ oraz zestawienia nieprawidłowości nieraportowanych do KE⁴⁴.

W okresie od 3 czerwca 2009 r. do 21 października 2014 r. IW/IP II przeprowadziła 92 kontrole u beneficjentów Działania 4.5 w miejscu realizacji projektu, obejmujące 61 beneficjentów, tj. 37,9% podpisanych umów na dofinansowanie (niektóre projekty kontrolowane były kilkakrotnie), z których 72 odbyły się w trakcie realizacji projektu, a 20 po zakończeniu realizacji projektu. Zrealizowano 87 kontroli planowych i pięć doraźnych, realizacja zaplanowanego do kontroli jednego projektu nie została rozpoczęta z powodu wypowiedzenia umowy przez IP.

W trakcie kontroli IW/IP II zidentyfikowała m.in. następujące przypadki niezgodności realizowanego projektu z zapisami umowy:

- realizację projektu niezgodnie z terminami ujętymi w harmonogramie rzeczowo-finansowym;
- przedstawianie we wnioskach o płatność wydatków niekwalifikowalnych;
- niedotrzymanie warunków w zakresie okresu kwalifikowalności wydatków;
- brak właściwych informacji w zakresie przeprowadzanego postępowania zamówienia publicznego;
- nieprawidłowości w zakresie stosowania zasad konkurencyjności, jawności i przejrzystości przy zamówieniu publicznym skutkująca wymierzeniem 10% korekty finansowej;
- nieosiągnięcie założonych wskaźników produktów i rezultatów (np. liczba nowych miejsc pracy czy przychodów z B+R);
- brak podziału na koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne w ramach projektu;
- brak prowadzenia odrębnej informatycznej ewidencji księgowej dla identyfikacji wydatków związanych z projektem;
- brak właściwych działań w zakresie promocji lub informacji na temat projektu.

Powyższe ujawnione niezgodności z postanowieniami umowy o dofinansowanie były eliminowane poprzez podejmowane działania naprawcze polegające m.in. na realizacji przez beneficjentów zaleceń pokontrolnych IW/IP II, bądź wnioskowaniu o zmianę harmonogramu realizacji działań. W krańcowych przypadkach następowało rozwiązanie umowy o dofinansowanie.

⁴³ Jeden raport kwartalny dotyczący nieprawidłowości w Działaniu 4.3 oraz siedem raportów kwartalnych odnoszących się do Działania 4.5 o łącznej wartości wykazanych nieprawidłowości 5 183,8 tys. euro. Od 2012 r. raporty o nieprawidłowościach były sporządzane i przekazywane do IZ za pośrednictwem systemu IMS (*Irregularity Management System*).

⁴⁴ Przykładowe nieprawidłowości, które nie były raportowane do KE: podwójna refundacja kosztów zatrudnienia w ramach 1 stanowiska pracy, zawyżenie wydatków, składka emerytalna i rentowa wyliczona w nadmiernej wysokości, nieprawidłowe wyliczenie składek emerytalno-rentowych, brak realizacji działań promocyjnych, niekwalifikowane wydatki ze względu na ich odtworzeniowy charakter, zaliczenie kosztów operacyjnych (przeгляд) jako kwalifikowalne, wydatki niespełniające kryteriów środków trwałych, rozbieżność kwot wykazana w dokumentach księgowych, nabycie materiałów bez dokumentów potwierdzających ich odbiór, brak związku kosztów dokumentacji z kategorią wydatków, wydatki na szkolenia nieobjęte projektem.

4.1 Przygotowanie i organizacja kontroli

Kontrola *wspierania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw środkami Unii Europejskiej w ramach Działań 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka*, przeprowadzana została z inicjatywy własnej NIK. Temat mieścił się w priorytecie głównym, pn. Zapewnienie poprawy warunków życia obywateli w warunkach bieżącej i długookresowej stabilności finansowej państwa, określonym w *Założeniach techniczno-organizacyjnych planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2014 r.*

W przygotowaniu kontroli wykorzystane zostały ustalenia wcześniejszych kontroli, przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli, dotyczących realizacji programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007–2013, a mianowicie:

- ze stycznia 2011 r. – *Informacja o wynikach kontroli wyboru oraz realizacji indywidualnych projektów kluczowych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych* – nr ewid. 185/2010/P/10/002/KAP;
- z lutego 2011 r. – *Informacja o wynikach kontroli realizacji przez zarządy województw wybranych zadań instytucji zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi* – nr ewid. 184/2010/P/10/001/KAP;
- z lipca 2012 r. – *Informacja o wynikach kontroli wykorzystania środków Unii Europejskiej w ramach realizacji Działania 4.4 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w latach 2007–2011* – nr ewid. 42/2012/P/11/049/KGP;
- z 2014 r. – *K/14/001 Trwałość projektów zrealizowanych przy udziale środków UE w ramach Działania 4.4 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.*

W przygotowaniu kontroli wykorzystane zostały także informacje uzyskane z MG, dotyczące realizacji i rozliczania projektów w ramach Działania 4.3 i 4.5 PO IG. Wykorzystane zostały również informacje publikowane na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz MG.

Koordinatorem kontroli był Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, który przeprowadził badania przy udziale pięciu delegatur NIK w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Rzeszowie oraz Szczecinie. Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji przeprowadził kontrolę w Ministerstwie Gospodarki oraz u pięciu przedsiębiorców – beneficjentów dofinansowania. Każda z ww. delegatur NIK przeprowadziła kontrole u czterech przedsiębiorców, korzystających z dofinansowania w ramach Działania 4.3 lub 4.5 PO IG.

Wyboru jednostek (przedsiębiorców) do kontroli dokonano w sposób celowy w oparciu o dane (raporty) z systemu informatycznego KSI, opublikowane przez MliR (IZ PO IG), kierując się następującymi kryteriami:

- dla delegatur NIK wybrano podmioty realizujące projekty, zlokalizowane na terenie działania delegatury, które otrzymały najwyższe kwotowo dofinansowanie;
- dla Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji: wybrano podmioty, które otrzymały najwyższe kwoty dofinansowania, realizujące projekty na terenie działania pozostałych województw, leżących poza obszarem działania delegatur uczestniczących w niniejszej kontroli.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Najwyższa Izba Kontroli skierowała do wszystkich 27 podmiotów objętych kontrolą, wystąpienia pokontrolne, w tym w dziesięciu wystąpieniach zawarła oceny i uwagi dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w obszarach działalności objętych badaniami NIK.

W wystąpieniu znak KGP – 4101-005-01/2014 z dnia 23 marca 2015 r., skierowanym do Ministra Gospodarki NIK wnioskowała o:

- a) niezwłoczne zakończenie procedury rozliczania zaliczki wypłaconej spółce GSG Towers w dniu 3 października 2012 r.;
- b) uważną analizę możliwości wykonania warunków zawartych w protestach złożonych przez beneficjentów przed sformułowaniem rekomendacji podpisania umowy przez IW/IP II;
- c) rozważenie wystąpienia do Instytucji Zarządzającej z propozycją wprowadzenia do umów o dofinansowanie zapisu dotyczącego składania przez beneficjenta we wniosku o płatność informacji, w formie oświadczenia, w kwestii ewentualnego figurowania na liście podmiotów wykluczonych z dofinansowania;
- d) rozpatrzenie kwestii ustanowienia w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020 zasady wprowadzania do umów o dofinansowanie, dotyczących zwłaszcza sfery produkcji i usług, wskaźników rezultatu odnoszących się do efektywności realizowanych projektów.

W odpowiedzi z dnia 30 czerwca 2015 r. na powyższe wystąpienie pokontrolne, Minister Gospodarki poinformował NIK o wykonaniu wniosku a) i d), przyjęciu do realizacji wniosku b) oraz o uzależnieniu stosowania proponowanych we wniosku c) rozwiązań od wprowadzenia takich zasad przez Instytucję Zarządzającą. Wcześniej, w piśmie znak BGD-III-0911-35/11/14 BGD/746/15 z dnia 13 kwietnia 2015 r. Minister Gospodarki poinformował NIK, że po przeprowadzonej analizie, IW/IP II zastosowała przepis art. 207 ust. 1 pkt 2 *ufp* jako adekwatny do stanu faktycznego. W rezultacie GSG Towers utracił całość zaliczki oraz został wezwany do zwrotu przekazanej refundacji oraz zaliczki wraz z odsetkami od dnia otrzymania środków, tj. 3 października 2012 r. do dnia zwrotu.

W wystąpieniu znak KGP – 4101-005-07/2014 z dnia 1 kwietnia 2015 r. skierowanym do Ministra Infrastruktury i Rozwoju NIK wnioskowała o rozważenie:

- a) zmiany sposobu udzielania zaliczek w celu zminimalizowania okresu pozostawiania tych środków u beneficjentów na rachunkach nieoprocentowanych;
- b) rozpatrzenie kwestii ustanowienia w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020 zasady wprowadzania do umów o dofinansowanie, dotyczących zwłaszcza sfery produkcji i usług, wskaźników rezultatu odnoszących się do efektywności realizowanych projektów;
- c) wprowadzenia do umów o dofinansowanie zapisu dotyczącego składania przez beneficjenta we wniosku o płatność informacji, w formie oświadczenia, w kwestii ewentualnego figurowania na liście podmiotów wykluczonych z dofinansowania, na podstawie art. 207 ust. 4 *uofp*.

W odpowiedzi z dnia 16 kwietnia 2015 r. na powyższe wystąpienie pokontrolne, Minister Infrastruktury i Rozwoju poinformował NIK o sposobie realizacji wniosków a) i b) oraz o przyczynach niewykonania wniosku c). W przypadku wniosku dotyczącego kwestii sposobu udzielania zaliczek, Minister Infrastruktury i Rozwoju deklarował rozważenie zasadności wprowadzenia wnioskowanych zapisów horyzontalnie w ramach całej perspektywy finansowej 2014–2020, tj. we wszystkich programach operacyjnych, w których będzie przewidziane udzielanie wsparcia w formie zaliczek. Odnośnie wnioskowanego wprowadzenia wskaźników rezultatu Minister Infrastruktury i Rozwoju

poinformował NIK, iż wskaźnik *Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów* zostanie wprowadzony jako obowiązkowy we wszystkich Działaniach związanych ze wsparciem na inwestycje przedsiębiorstw. Dodał ponadto, iż wskaźnik ten będzie monitorowany na poziomie poszczególnych projektów oraz w postaci zagregowanej na poziomie Działań i Poddziałań.

W wystąpieniach skierowanych do ośmiu spośród 25 beneficjentów NIK sformułowała łącznie dziesięć wniosków pokontrolnych mających na celu prawidłowe wykonywanie obowiązków określonych w umowach o dofinansowanie, z tego:

- dwa wnioski dotyczyły wystąpienia do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia z wnioskiem o zmianę umowy o dofinansowanie w części dotyczącej wskaźników produktu, zrealizowanych w wielkościach odmiennych od przyjętych w tej umowie;
- dwa wnioski dotyczyły zobowiązania spółki do prawidłowego i kompletnego wypełnianie wniosków o płatność;
- jeden wniosek dotyczył niedopuszczania do ponowienia się przypadku dokonywania nieuzasadnionych wydatków z rachunku bankowego spółki, przeznaczonego na obsługę środków transz zaliczek otrzymywanych w ramach projektu;
- cztery wnioski dotyczyły zapewnienia zgodnego z umową o dofinansowanie oznaczania oryginałów dokumentów księgowych potwierdzających poniesienie wydatków w związku z realizacją projektu oraz właściwego ich archiwizowania;
- jeden wniosek dotyczył przestrzegania obowiązku przekazywania do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia wyników kontroli przeprowadzanych przez kontrole zewnętrzne.

Z otrzymanych informacji od beneficjentów wynika, że siedem wniosków zostało zrealizowanych, a pozostałe trzy były w trakcie realizacji.

Na podstawie art. 54 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁵ Kierownicy dwóch jednostek objętych kontrolą złożyli zastrzeżenia do wystąpień pokontrolnych.

1. Minister Gospodarki zgłosił – w piśmie znak BGD-III-0911-35/11/14 BGD/746/15 z dnia 13 kwietnia 2015 r. – zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego znak: KGP-4101-005-01/2014 z dnia 23 marca 2015 r. w sprawie ocen dotyczących:
 - a) błędnej rekomendacji, a następnie podpisania umowy o dofinansowanie ze Spółką GSG Towers Sp. z o.o.,
 - b) niespełnienia przez umowę pożyczki warunków określonych w proteście GSG Towers Sp. z o.o.,
 - c) zaistnienia potrzeby dodatkowej analizy zdolności Stoczni Gdańsk SA do udzielenia pożyczki dla GSG Towers Sp. z o.o.,
 - d) niedochowania należytej staranności w zakresie potwierdzenia ważności umowy pożyczki udzielonej dla GSG Towers Sp. z o.o. przez Stocznię Gdańszbyt długiego wyjaśniania kwestii związanych z zaliczką wypłaconą GSG Towers Sp. z o.o. w porównaniu do poziomu skomplikowania zagadnienia oraz braku podstaw do zwlekania z dochodzeniem odsetek od kwoty zaliczki,
 - e) wystąpienia przesłanki z art. 207 ust. 1 *uofp.*, polegającej na wykorzystaniu przez GSG Towers Sp. z o.o. środków pożyczki niezgodnie z przeznaczeniem,

⁴⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

a także nieścisłości w opisie okresów pełnienia przez departamenty MG funkcji IP i IW/IP II w Działaniu 4.5 PO IG oraz sprostowania dwóch oczywistych pomyłek dotyczących daty wydania rozporządzenia Ministra Gospodarki oraz kwot dofinansowania wypłaconych na zakończone 48 umów o dofinansowanie. Minister Gospodarki wniósł także o zmianę oceny ogólnej z *pozytywnej mimo stwierdzonych nieprawidłowości na pozytywną*.

Uchwałą Nr 50/2015 z dnia 27 maja 2009 r. Kolegium NIK uwzględniła w całości zastrzeżenia określone wyżej w pkt. a) i d) oraz dotyczące oceny ogólnej, oddalając zastrzeżenia w pozostałym zakresie.

2. Prezes Zarządu Koksowni Częstochowa Nowa Sp. z o.o. złożył – w piśmie znak ZR/07/2015 z dnia 9 lutego 2015 r. – zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego znak LKA – 4101-035-03/2014 z dnia 29 stycznia 2015 r. dotyczącego zapisu zawartego w tym Wystąpieniu o nieprawidłowości polegającej na nieopublikowaniu na stronie internetowej Koksowni informacji o przetargu na wykonanie baterii koksowniczej.

Uchwałą z dnia 14 kwietnia 2015 r. Komisja Rozstrzygająca uwzględniła w części powyższe zastrzeżenie poprzez zastąpienie fragmentu Wystąpienia o niezamieszczeniu na stronie internetowej zapytania ofertowego na wykonanie baterii koksowniczej, uwagą o przyjęciu przez Koksownię w umowie o dofinansowanie zobowiązania do zamieszczenia na swojej stronie internetowej zapytania ofertowego, mając świadomość, że wymóg ten, z uwagi na wyłonienie wykonawcy tego zadania przed podpisaniem ww. umowy, był bezprzedmiotowy w momencie jej zawarcia.

5.1. Wykaz skontrolowanych podmiotów

1. Ministerstwo Gospodarki
2. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
3. Accedit Sp. z o.o. w Toruniu
4. AgrAlex Aleksander i Jacek Lubińscy SJ w Redle
5. Bilfinger Crist Offshore Sp. z o.o. w Szczecinie
6. Brembo Poland Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej
7. Bridgestone Stargard Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim
8. Data Invest Sp. z o.o. SK-A w Toruniu
9. DRUK-INTRO SA w Inowrocławiu
10. Edoradca Sp. z o.o. SK w Tczewie
11. EGM Sp. z o.o. w Krakowie
12. Engas Sp. z o.o. w Bielsku-Białej
13. FP Wenglon Sp. z o.o. SK w Szczecinie
14. Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. w Krośnie
15. Grafix Centrum Poligrafii Rafał Rausz w Gdańsku
16. Ikea Industry Poland Sp. z o.o. w Goleniowie – Oddział Orła w Orli
17. INEA SA w Poznaniu
18. Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o.o. w Warszawie (prowadziła działalność w Częstochowie)
19. KOST-BET Krzysztof Matyja Paweł Matyja SJ w Miedźnie
20. Len Pharma Sp. z o.o. w Malborku
21. MEDOS Marian Buławka, Ewa Buławka SJ w Chełmnie
22. Olimp Laboratories Sp. z o.o. w Nagawczynie
23. Polkemic II Sp. z o.o. SK-A w Rzeszowie
24. Sony Pictures Global Business Services Sp. z o.o. w Gdyni
25. Stora Enso Narew Sp. z o.o. w Ostrołęce
26. Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. SJ w Oświęcimiu
27. Yasa Motors Poland Sp. z o.o. SK-A w Mielcu

5.2. Zestawienie projektów realizowanych przez beneficjentów objętych kontrolą

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu (w tys. zł) c) koszty kwalifikowane (w tys. zł) d) wartość dofinansowania projektu – wg umowy (w tys. zł) e) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
1. Accedit Sp. z o.o. w Toruniu	a) Utworzenie centrum usług nowoczesnych świadczących kompleksowe usługi na rzecz Grupy. b) 48 739,3 c) 37 179,2 d) 11 153,8 e) 11 153,8
2. AgrAlex Aleksander i Jacek Lubińscy SJ w Redle (woj. zachodniopomorskie)	a) Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcyjnej przez spółkę AgrAlex z Redła. b) 6 845,8 c) 6 271,5 d) 3 762,9 e) 3 762,9
3. Bilfinger Mars Offshore Sp. z o.o. w Szczecinie	a) Utworzenie zakładu produkcyjnego stalowych fundamentów wielkogabarytowych dla morskich siłowni wiatrowych. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 510 698,3 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 413 067,0 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> d) 123 424,0 e) 37 541,4
4. Brembo Poland Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej	a) Dywersyfikacja produkcji poprzez wprowadzenie tarcz hamulcowych o podwyższonym poziomie bezpieczeństwa. b) 241 776,3 c) 217 665,0 d) 65 729,2 e) 65 299,5
5. Bridgestone Stargard Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim	a) Rozbudowa zakładu produkcji innowacyjnych opon i bieżników do recyklingu. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 537 535,0 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 436 970,3 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> d) 123 750,0 e) 116 075,7
6. Data Invest Sp. z o.o. SK-A w Toruniu	a) Zakup infrastruktury i oprogramowania wspierających Centrum B-R w dziedzinie AI. b) 49 077,0 c) 39 899,2 d) 27 930,0 e) 27 929,4
7. DRUK-INTRO SA w Inowrocławiu	a) Wdrożenie technologii eliminowania niskocząsteczkowych lotnych związków chemicznych w procesie produkcji książeczek dla dzieci. b) 8 660,3 c) 8 660,3 d) 4 000,0 e) 4 000,0
8. Edoradca Sp. z o.o. SK w Tczewie	a) Centrum Badawczo-Rozwojowe świadczące innowacyjne eko-usługi. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 10 860,9 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 8 700,0 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> d) 5 220,0 e) 1 434,0

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu (w tys. zł) c) koszty kwalifikowane (w tys. zł) d) wartość dofinansowania projektu – wg umowy (w tys. zł) e) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
9. EGM Sp. z o.o. w Krakowie	a) Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji aktywowanego mechanicznie sorbentu do odsiarczania spalin. b) 10 323,5 c) 8 571,0 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wdrożenie technologii precyzyjnego rozdziału ziarnowego chroniącej szczególne właściwości mączek wapiennych. b) 6 978,7 c) 5 593,0 d) 3 915,1 e) 3 915,1
10. Engas Sp. z o.o. w Bielsku-Białej	a) Technologia wzbogacania druku foliowaniem na zimno (cold foiling) w linii. b) 8 180,2 c) 8 180,2 d) 4 000,0 e) 4 000,0
11. FP Wenglon Sp. z o.o. SK w Szczecinie	a) Technologia produkcji ortopedycznych narzędzi kompozytowych, z zastosowaniem wyżarzania, zapewniająca stabilność wymiarowo-kształtową. b) 8 405,9 c) 7 453,4 d) 4 000,0 e) 4 000,0
12. Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. w Krośnie	a) Budowa zakładu produkcyjnego nowych produktów branży lotniczej wykorzystującego innowacyjne technologie. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 269 818,4 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 211 938,9 d) 63 581,7 e) 55 576,0
13. Grafix Centrum Poligrafii Rafał Rausz w Gdańsku	a) Wdrożenie nowatorskiej technologii produkcji etykiet IML do kontaktu z żywnością. b) 3 004,0 c) 2 562,5 d) 1 281,3 e) 1 281,3 a) Wdrożenie nowej technologii aktywowania plazmowego do produkcji innowacyjnych etykiet IML-B o podwyższonej wytrzymałości. b) 9 292,7 c) 8 532,0 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wdrożenie nowej technologii druku offsetowego w firmie Grafix Centrum Poligrafii Rafał Rausz. b) 6 158,3 c) 6 158,3 d) 3 079,2 e) 3 079,2
14. Ikea Industry Poland Sp. z o.o. w Goleniowie – Oddział Orła w Orli	a) <i>Wzrost konkurencyjności firmy Swedspan Polska Sp. z o.o. poprzez inwestycję w produkcję innowacyjnych ultra cienkich płyt HDF (UTHDF) (projekt niezakończony)</i> ⁴⁶ b) 632 536,4 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 582 908,1 d) 145 727,0 e) 130 836,2

⁴⁶ W wyniku przejścia w dniu 16 lipca 2014 r. majątku Swedspan Sp. z o.o. przez Ikea Industry Poland Sp. z o.o. z siedzibą w Goleniowie, stała się ona następcą prawnym strony Umowy.

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu (w tys. zł) c) koszty kwalifikowane (w tys. zł) d) wartość dofinansowania projektu – wg umowy (w tys. zł) e) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
15. INEA SA w Poznaniu	a) Wdrożenie innowacyjnej usługi telewizyjnej na żądanie (VoD), w sieci INEA SA. b) 10 500,0 c) 7 875,0 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wdrożenie innowacyjnej platformy technologicznej opartej na technologii GPON w sieci INEA SA. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 11 322,5 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 11 122,5 d) 4 000,0 e) 3 220,0 a) Wdrożenie innowacyjnej platformy technologicznej opartej na technologii WiMAX w sieci INEA SA. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 8 599,7 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 8 399,7 d) 4 000,0 e) 2 544,0
16. Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o.o. w Warszawie (prowadzi działalność w Częstochowie)	a) Budowa innowacyjnej i przyjaznej środowisku baterii koksowniczej. b) 196 568,9 c) 160 201,1 d) 48 060,3 e) 48 060,3 a) Instalacja oczyszczania gazu koksowniczego w Koksowni Częstochowa Nowa Sp. z o.o. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 210 626,9 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 171 241,4 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> d) 51 372,4 e) 48 212,4
17. KOST-BET Krzysztof Matyja Paweł Matyja SJ w Miedźnie (woj. śląskie)	a) Wdrożenie nowej technologii produkcji kostki brukowej warunkiem rozwoju KOST-BET. b) 10 750,0 c) 8 062,5 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Nowa technologia produkcji płyt chodnikowych i posadzkowych wzmocnieniem konkurencyjności firmy KOST-BET. b) 9 351,0 c) 8 000,0 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Nowa technologia produkcji uszlachetnionej kostki brukowej w przedsiębiorstwie KOST-BET. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 8 192,6 c) 8 000,0 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> d) 4 000,0 e) 3 800,0
18. Len Pharma Sp. z o.o. w Malborku	a) Innowacyjna technologia tkaniny Inianej do opatrunków wspomagających leczenie przewlekłych ran. b) 6 778,0 c) 6 778,0 d) 4 000,0 e) 4 000,0

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu (w tys. zł) c) koszty kwalifikowane (w tys. zł) d) wartość dofinansowania projektu – wg umowy (w tys. zł) e) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
19. MEDOS Marian Buławka, Ewa Buławka SJ w Chełmnie (woj. kujawsko-pomorskie)	a) Wzrost innowacyjności nowymi technologiami wytwarzania oraz nowymi i ulepszonymi produktami. b) 9 995,7 c) 7 650,4 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wytwarzanie innowacyjnym ciągiem technologicznym nowych i ulepszonych produktów branży budowlanej. b) 6 634,9 c) 5 997,5 d) 3 598,5 e) 3 598,5
20. Olimp Laboratories Sp. z o.o. w Nagawczynie (woj. podkarpackie)	a) Wdrożenie technologii wytwarzania tabletek chelatów aminokwasowych powlekanych powłoka dojelitową z solubizatorem. b) 14 784,3 c) 8 973,3 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wdrożenie technologii wytwarzania dietetycznych środków spożywczych o zamaskowanym smaku i zapachu. b) 11 341,4 c) 6 892,9 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wdrożenie technologii wytwarzania kapsułek żelatynowych twardych z warstwą olejową, zawierających peletki powlekane różnymi rodzajami powłok. b) 8 629,7 c) 8 612,8 d) 4 000,0 e) 4 000,0 a) Wdrożenie technologii wysokodawkowych suplementów diety do sporządzania roztworów i zawiesin. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 8 333,7 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 7 334,2 d) 4 000,0 e) 4 000,0
21. Polkemic II Sp. z o.o. SK-A w Rzeszowie	a) Wdrożenie przez firmę Polkemic technologii wytwarzania EKO-obrzeży z ABS opartych na autorskich recepturach. b) 8 197,8 c) 7 801,2 d) 4 000,0 e) 4 000,0
22. Sony Pictures Global Business Services Sp. z o.o. w Gdyni	a) Utworzenie Centrum Usług Wspólnych dla Sony Picture Entertainment. b) 32 322,5 c) 21 434,2 d) 6 430,3 e) 6 430,3
23. Stora Enso Narew Sp. z o.o. w Ostrołęce	a) Wdrożenie innowacji technologicznej i produktowej w branży papierniczej. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 1 192 300,0 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 594 400,0 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> d) 90 900,0 e) 82 891,9

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu (w tys. zł) c) koszty kwalifikowane (w tys. zł) d) wartość dofinansowania projektu – wg umowy (w tys. zł) e) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
24. Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. SJ w Oświęcimiu	a) Wdrażanie innowacyjnej technologii wytwarzania kauczuków S-SBR X3 w Synthos Dwory 7. <i>(projekt niezakończony)</i> b) 588 948,8 <i>(wg umowy o dofinansowanie)</i> c) 489 260,0 d) 146 778,0 e) 28 558,0
25. Yasa Motors Poland Sp. z o.o. SK-A w Mielcu	a) Utworzenie Centrum Badawczo-Rozwojowego YASA. b) 54 915,2 c) 53 150,0 d) 37 975,0 e) 37 385,0

5.3. Zestawienia przebiegu procesów weryfikacji projektów oraz rozpatrywanych protestów w Działaniu 4.3 PO IG

- a) liczba projektów/umów (szt.)
 b) całkowite koszty realizacji projektów (tys. zł)
 c) wartość dofinansowania (tys. zł)

Rundy aplikacyjne		Projekty		zawarte umowy*	%%		
Nr	czas trwania naboru	zgłoszone	zatwierdzone		4/3	5/4	
1	2	3	4	5	6	7	
I	2009-07-01÷2010-09-30	a)	124	64	61	51,6	95,3
		b)	467 075,2	303 799,5	286 818,0	65,0	94,4
		c)	187 548,6	119 326,7	128 747,1	63,6	107,9
II	2010-10-01÷2011-04-15	a)	89	54	53	60,7	98,1
		b)	395 911,0	245 742,6	238 100,7	62,1	96,9
		c)	167 236,4	99 845,3	119 814,4	59,7	120,0
III	2011-06-20÷2011-06-21	a)	156	80	75	51,3	93,8
		b)	900 520,4	451 287,4	422 603,6	50,1	93,6
		c)	453 764,2	235 326,3	214 919,0	51,9	91,3
IV	2011-12-06÷2011-12-07	a)	627	315	278	50,2	88,3
		b)	2 998 625,5	1 535 265,4	1 348 573,1	51,2	87,8
		c)	1 616 133,4	775 000,1	671 675,6	48,0	86,7
V	2012-10-22÷2012-10-23	a)	532	276	250	51,9	90,6
		b)	2 962 315,1	1 514 307,0	1 395 611,8	51,1	92,2
		c)	1 538 596,4	820 106,2	736 589,9	53,3	89,8
Razem	a)	1 528	789	717	51,6	90,9	
	b)	7 724 447,2	4 050 401,9	3 691 707,2	52,4	91,1	
	c)	3 963 279,0	2 049 604,6	1 871 746,0	51,7	91,3	

* Kol. 4 zawiera informacje odnośnie zawartych umów, dotyczące projektów zatwierdzonych w poszczególnych rundach, niezależnie od daty zawarcia umowy na dofinansowanie projektu.

Charakterystyka procesu rozpatrywania protestów

Treść	Rundy aplikacyjne – Działanie 4.3					
	I	II	III	IV	V	Razem
1. Zgłoszone projekty	124	89	156	627	532	1528
2. Zgłoszone protesty, w tym dotyczące:	15	6	51	273	193	538
– oceny formalnej	7	0	19	71	16	113
– oceny merytorycznej	8	6	32	202	177	425
3. Udział % protestów (w.2/w.1)	12,1	6,7	32,7	43,5	36,3	35,2
4. Protesty uwzględnione przez IW/IPII i IP	4	2	10	50	28	94
5. Protesty skierowane na drogę sądową	3	0	3	24	29	59
6. Protesty uwzględnione przez sąd	0	0	0	7	5	12
7. Protesty uwzględnione razem	4	2	10	57	33	106
8. Udział % (w.7/w.2)	26,7	33,3	19,6	20,9	17,1	19,7

5.4. Zestawienia przebiegu procesów weryfikacji projektów oraz rozpatrywanych protestów w Poddziałaniu 4.5.1 PO IG

- a) liczba projektów/umów (szt.)
 b) całkowite koszty realizacji projektów (tys. zł)
 c) wartość dofinansowania (tys. zł)

Rundy aplikacyjne		Projekty		zawarte umowy*	%%		
Nr	czas trwania naboru	zgłoszone	zatwierdzone		4/3	5/4	
1	2	3	4	5	6	7	
I	2008-05-12÷2008-08-29	a)	4	4	2	100,0	50,0
		b)	4 361 650,6	4 361 650,6	2 014 479,4	100,0	46,2
		c)	477 783,3	477 783,3	242 748,9	100,0	50,8
II	2009-03-02÷2009-12-31	a)	9	8	6	88,9	75,0
		b)	3 405 348,5	3 200 314,0	2 224 038,9	94,0	69,5
		c)	743 076,5	701 061,2	536 028,3	94,3	76,5
III	2010-03-31÷2010-06-24	a)	12	9	9	75,0	100,0
		b)	2 777 635,0	1 983 659,3	2 223 240,7	71,4	112,1
		c)	692 229,4	501 543,7	486 926,4	72,5	97,1
IV	2010-11-02÷2010-11-02	a)	18	14	7	77,8	50,0
		b)	5 482 559,3	4 321 821,1	2 991 605,4	78,8	69,2
		c)	1 231 538,4	925 995,5	486 114,0	75,2	52,5
V	2012-01-16÷2012-01-27	a)	29	11	8	37,9	72,7
		b)	10 321 836,6	3 559 497,3	2 964 819,9	34,5	83,3
		c)	2 339 781,1	897 377,0	732 549,0	38,4	81,6
Razem		a)	72	46	32	63,9	69,6
		b)	26 349 029,9	17 426 942,3	12 418 184,4	66,1	71,3
		c)	5 484 408,7	3 503 760,7	2 484 366,7	63,9	70,9

* Kol. 5 zawiera informacje odnośnie zawartych umów, dotyczące projektów zatwierdzonych w poszczególnych rundach, niezależnie od daty zawarcia umowy na dofinansowanie projektu.

Charakterystyka procesu rozpatrywania protestów

Treść	Rundy aplikacyjne (Poddziałanie 4.5.1)					
	I	II	III	IV	V	Razem
1. Zgłoszone projekty	4	9	12	18	29	72
2. Zgłoszone protesty, w tym dotyczące:	3	3	5	6	6	23
– oceny formalnej	1	2	1	2	1	7
– oceny merytorycznej	2	1	4	4	5	16
3. Udział % protestów (w.2/w.1)	75,0	33,3	41,7	33,3	20,7	31,9
4. Protesty uwzględnione przez IW/IPII i IP	3	3	3	3	2	14
5. Protesty skierowane na drogę sądową	0	0	0	1	2	3
6. Protesty uwzględnione przez sąd	0	0	0	0	0	0
7. Protesty uwzględnione razem	3	3	3	3	2	14
8. Udział % (w.7/w.2)	100,0	100,0	60,0	50,0	33,3	60,9

5.5. Zestawienia przebiegu procesów weryfikacji projektów oraz rozpatrywanych protestów w Poddziałaniu 4.5.2 PO IG

- a) liczba projektów/umów (szt.)
 b) całkowite koszty realizacji projektów (tys. zł)
 c) wartość dofinansowania (tys. zł)

Rundy aplikacyjne		Projekty		zawarte umowy*	%%		
Nr	czas trwania naboru	zgłoszone	zatwierdzone		4/3	5/4	
1	2	3	4	5	6	7	
I	2008-05-12÷2008-08-29	a)	15	10	9	66,7	90,0
		b)	1 368 831,0	866 215,3	664 538,2	63,3	76,7
		c)	344 454,0	202 829,6	168 096,2	58,9	82,9
II	2009-05-25÷2009-12-31	a)	107	60	46	56,1	76,7
		b)	8 167 680,7	3 337 025,3	1 972 738,6	40,9	59,1
		c)	2 155 028,3	852 299,2	584 960,9	39,5	68,6
III	2010-03-31÷2010-06-07	a)	47	19	15	40,4	78,9
		b)	2 630 144,2	952 849,2	848 418,7	36,2	89,0
		c)	978 215,5	235 664,1	208 703,0	24,1	88,6
IV	2012-01-16÷2012-01-27	a)	176	66	59	37,5	89,4
		b)	6 530 560,6	2 026 770,1	1 888 548,5	31,0	93,2
		c)	2 639 981,1	669 486,1	606 858,1	25,4	90,6
Razem	a)	345	155	129	44,9	83,2	
	b)	18 697 216,4	7 182 859,8	5 374 244,0	38,4	74,8	
	c)	6 117 678,8	1 960 279,0	1 568 618,2	32,0	80,0	

* Kol. 5 zawiera informacje odnośnie zawartych umów, dotyczące projektów zatwierdzonych w poszczególnych rundach, niezależnie od daty zawarcia umowy na dofinansowanie projektu.

Charakterystyka procesu rozpatrywania protestów

Treść	Rundy aplikacyjne (Poddziałanie 4.5.2)				
	I	II	III	IV	Razem
1. Zgłoszone projekty	15	107	47	176	345
2. Zgłoszone protesty, w tym dotyczące:	6	29	35	67	137
– oceny formalnej	1	8	15	19	43
– oceny merytorycznej	5	21	20	48	94
3. Udział % protestów (w.2/w.1)	40,0	27,1	74,5	38,1	39,7
4. Protesty uwzględnione przez IW/IPII i IP	5	18	12	8	43
5. Protesty skierowane na drogę sądową	0	1	10	8	19
6. Protesty uwzględnione przez sąd	0	0	1	1	2
7. Protesty uwzględnione razem	5	18	13	9	45
8. Udział % (w.7/w.2)	83,3	62,1	37,1	13,4	32,8

5.6. Dofinansowanie projektów wg zawartych umów w Działaniach 4.3 i 4.5 PO IG w układzie województw

Województwo	Ludność (w tys.)**	Dofinansowanie wg zawartych umów			
		Działanie 4.3 PO IG		Działanie 4.5 PO IG	
		łącznie (tys. zł)	zł/osobę	łącznie (tys. zł)	zł/osobę
Pomoc od 60% EDB – dla średnich do 70% EDB – dla małych i mikro przedsiębiorstw					
kujawsko-pomorskie	2 093	153 537,1	73,4	50 154,5	24,0
lubelskie	2 156	58 001,8	26,9	44 252,6	20,5
lubuskie	1 021	77 764,6	76,1	142 471,2	139,5
łódzkie	2 513	208 239,1	82,9	190 468,3	75,8
małopolskie	3 361	168 229,6	50,1	379 250,8	112,9
opolskie	1 004	42 603,5	42,4	157 395,8	156,7
podkarpackie	2 129	213 558,6	100,3	381 105,6	179,0
podlaskie	1 195	52 622,2	44,0	202 832,4	169,7
świętokrzyskie	1 268	31 095,6	24,5	56 034,3	44,2
warmińsko-mazurskie	1 447	50 974,7	35,2	71 280,9	49,3
Razem	18 188	1 056 627	58,1	1 675 246,5	92,1
Pomoc od 50% EDB – dla średnich do 60% EDB – dla małych i mikro przedsiębiorstw					
dolnośląskie	2 910	52 389,1	18,0	761 638,1	261,7
pomorskie	2 296	128 997,4	56,2	69 413,8	30,2
śląskie	4 599	187 853,1	40,8	490 075,9	106,6
wielkopolskie	3 467	281 390,1	81,2	422 174,2	121,8
zachodniopomorskie	1 719	35 491,4	20,6	253 798,3	147,7
Razem	14 991	686 121,1	45,8	1 997 100,2	133,2
Pomoc od 40% EDB – dla średnich do 50% EDB – dla małych i mikro przedsiębiorstw					
Mazowieckie*	5 317	128 998,0	24,3	380 638,2	71,6
Ogółem	38 496	1 871 745,9	48,6	4 052 985,0	105,3

* W okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2010 r. dla województwa mazowieckiego, z wyłączeniem miasta Warszawy, pułap pomocy na poziomie od 50% EDB – dla średnich przedsiębiorstw do 60% EDB – dla małych i mikro przedsiębiorstw.

** Liczba ludności wg GUS na dzień 31 grudnia 2013r.

5.7. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Lp.	Nazwa kontrolowanego podmiotu	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność	
		Pełniona funkcja	Imię i Nazwisko
1.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Minister Infrastruktury i Rozwoju	Maria Wasiak, od dnia 22 września 2014 r. Poprzednio: Elżbieta Bieńkowska, od dnia 16 listopada 2007 r.
2.	Ministerstwo Gospodarki	Wicepremier – Minister Gospodarki	Janusz Piechociński – od 6 grudnia 2012 r. Poprzednio: Waldemar Pawlak od dnia 16 listopada 2007 r.
3.	Accedit Sp. z o.o. w Toruniu	Prezes Zarządu	Grzegorz Dzik
4.	AgrAlex Aleksander i Jacek Lubińscy SJ w Redle	Wspólnicy	Aleksander Lubiński i Jacek Lubiński
5.	Bilfinger Crist Offshore Sp. z o.o. w Szczecinie	Zarząd Spółki	Christoph Wellendorf – Prezes Zarządu, Volker Hans Erich Messerschmidt – Wiceprezes Zarządu, Mieczysław Matej – Członek Zarządu, Szymon Michał Ruta – Członek Zarządu, Piotr Alojzy Suss – Prokurent
6.	Brembo Poland Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej	Zarząd Spółki	Członkowie Zarządu: Enrico Bologna, Giovanni Canavotto, Paweł Rzymek i Marek Zychła
7.	Bridgestone Stargard Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim	Zarząd Spółki	Fumihiko Yanaga – Prezes Zarządu, Hiroyuki Osaki – Członek Zarządu
8.	Data Invest Sp. z o.o. SK-A w Toruniu	Prezes Zarządu	Mariusz Paweł Smoleń
9.	DRUK-INTRO SA w Inowrocławiu	Prezes Zarządu	Maciej Rogalski
10.	Edoradca Sp. z o.o. SK w Tczewie	Prezes Zarządu	Tomasz Grabowski
11.	EGM Sp. z o.o. w Krakowie	Prezes Zarządu	Barbara Kopczyńska – od dnia 1 kwietnia 2014 r. Poprzednio: Krzysztof Horodecki – od dnia 1 stycznia 2012 r. oraz Barbara Kopczyńska od dnia 16 października 2002 r.
12.	Engas Sp. z o.o. w Bielsku-Białej	Prezes Zarządu	Kazimierz Borgieł
13.	FP Wenglon Sp. z o.o. SK w Szczecinie	Prezes Zarządu	Aleksander Grochocki
14.	Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. w Krośnie	Zarząd Spółki	Członkowie Zarządu: Mariusz Tomiak i Marek Galiński
15.	Grafix Centrum Poligrafii Rafał Rausz w Gdańsku	Właściciel	Rafał Rausz
16.	Ikea Industry Poland Sp. z o.o. w Goleniowie – Oddział Orla w Orli	Dyrektor Oddziału	Ulrika Garbe – od grudnia 2013 r. Poprzednio: Laimonas Račkauskas od maja 2010 r. oraz Knut Gullesen od czerwca 2009 r.
17.	INEA SA w Poznaniu	Prezes Zarządu	Janusz Kosiński
18.	Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o.o. w Warszawie	Prezes Zarządu	Tadeusz Wenecki
19.	KOST-BET Krzysztof Matyja, Paweł Matyja SJ w Miedźnie	Wspólnicy	Paweł Matyja i Krzysztof Matyja
20.	Len Pharma Sp. z o.o. w Malborku	Prezes Zarządu	Maciej Cajdler

Lp.	Nazwa kontrolowanego podmiotu	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność	
		Pełniona funkcja	Imię i Nazwisko
21.	MEDOS Marian Buławka, Ewa Buławka SJ w Chełmnie	Wspólnicy	Ewa Buławka i Marian Buławka
22.	Olimp Laboratories Sp. z o.o. w Nagawczynie	Prezes Zarządu	Stanisław Jedliński
23.	Polkemic II Sp. z o.o. SK-A w Rzeszowie	Prezes Zarządu	Miłek Janusz
24.	Sony Pictures Global Business Services Sp. z o.o. w Gdyni	Zarząd Spółki	Członkowie Zarządu: John Fukunaga, Ronald Mcnair, Michał Gryglewski i Jarosław Zboralski
25.	Stora Enso Narew Sp. z o.o. w Ostrołęce	Zarząd Spółki	Petri Paakkanen – Prezes Zarządu od dnia 10 czerwca 2014 r. (Poprzednio funkcję tę pełniła Małgorzata Jolanta Majewska), Rafał Kulesza – Wiceprezes Zarządu oraz Członkowie Zarządu: Małgorzata Jolanta Majewska i Joanna Jakubów
26.	Synthos Dwory 7 Sp. z o.o. SJ w Oświęcimiu	Zarząd Spółki	Marek Rościszewski – Prezes Zarządu oraz Zbigniew Lange – Wiceprezes Zarządu, od dnia 1 stycznia 2014 r. Poprzednio: Zbigniew Warmuz – Prezes Zarządu, Zbigniew Lange – Wiceprezes Zarządu, od dnia 27 lipca 2011 r. i Marek Rościszewski – Wiceprezes Zarządu – od dnia 27 maja 2013 r.
27.	Yasa Motors Poland Sp. z o.o. SK-A w Mielcu	Zarząd Spółki	Markus Müller – Prezes Zarządu, Aneta Cieśla – Prokurent

5.8. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

Prawo unijne

1. *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (wersja skonsolidowana – Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm.
2. *Rozporządzenia Rady (WE, EURATOM) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich* – Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1.
3. *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999* – Dz.U. L 210 z 31.07.2006, s. 25 ze zm.
4. *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego* – Dz.U. L 371 z 27.12.2006, s. 1 ze zm.
5. *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis* – Dz.U. L 379 z 28.12.2006, s. 5.
6. *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)* – Dz.U. L 214 z 9.08.2008, s. 3 ze zm.
7. *Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 (93) Traktatu WE* – Dz.U. L 83 z 27.03.1999, s.1 ze zm. (zmienione Dz.U. L 204 z 31.07.2013, s. 15).
8. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego* – Dz.U. L 158 z 24.06.2010, s.1.
9. *Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013 – Krajowa mapa pomocy regionalnej: Słowenia, Republika Słowacka, Węgry, Polska* – Dz.U. C 256, z 24.10.2006, s.6.
10. *Zalecenie Komisji nr C(2003) 1422 z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw – polska wersja językowa dostępna w: „Nowa definicja MŚP. Poradnik dla użytkowników i wzór oświadczenia” (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm)*

Prawo krajowe

1. *Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli* – Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.
2. *Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości* – Dz.U. z 2013 r., poz. 330.
3. *Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych* – Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.
4. *Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług* – Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.
5. *Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* – Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.

6. *Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych* – Dz.U. z 2013 r., poz. 168.
7. *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* – Dz.U. z 2014 r., poz. 1649.
8. *Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* – Dz.U. z 2015 r., poz. 184.
9. *Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej* – Dz.U. z 2014 r., poz. 226.
10. *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* – Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.
11. *Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy* – Dz.U. z 2014 r., poz. 1502 ze zm.
12. *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny* – Dz.U. z 2014 r., poz. 121 ze zm.
13. *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych* – Dz.U. Nr 241, poz. 1763.
14. *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 lutego 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* – Dz.U. 2009 r., Nr 19, poz. 103.
15. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* – Dz.U. 2009 r. Nr 75, poz. 638 ze zm. Rozporządzenie utraciło moc z dniem 31 grudnia 2013 r.
16. *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych* – Dz.U. Nr 224, poz. 1796.
17. *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z 15 lutego 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* – Dz.U. Nr 36, poz. 185.

5.9. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów Minister Rozwoju
6. Minister Finansów
7. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
8. Rzecznik Praw Obywatelskich
9. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
11. Komisja Gospodarki i Rozwoju Sejmu RP
12. Komisja do Spraw Unii Europejskiej Sejmu RP
13. Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii Sejmu RP
14. Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności Senatu RP
15. Komisja Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP

DKI.V.0810.2.2015.AMA.6

NK: 310636/15

Pan Wojciech Kutyla

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z przekazaniem przy piśmie z dnia 4 listopada br. znak KGP-4101-005-00/2014, *Informacji o wynikach kontroli NIK - Wspieranie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w ramach Działań 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG)*, przekazuję stanowisko Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka, do ustaleń zawartych w ww. dokumencie.

Ad. 1. Rozpatrzenie kwestii ustanowienia w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020 zasady wprowadzenia do umów o dofinansowanie, dotyczących zwłaszcza sfery produkcji i usług, wskaźników rezultatu, odnoszących się do efektywności realizowanych projektów.

Instytucja Zarządzająca informuje, że w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020, jako obowiązkowy został wprowadzony wskaźnik "Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów" we wszystkich działaniach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, dotyczących wsparcia innowacyjnych inwestycji w przedsiębiorstwach. Wskaźnik ten będzie monitorowany na poziomie poszczególnych projektów oraz w postaci zagregowanej na poziomie działań i poddziałań.

Ad. 2. Zmiana sposobu udzielania zaliczek w celu zminimalizowania okresu pozostawania tych środków u beneficjenta na rachunkach nieoprocentowanych.

Informuję, że warunki i tryb udzielania i rozliczania zaliczek przekazywanych ze środków europejskich uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich. W/w rozporządzenie nie przewiduje obowiązku zakładania przez beneficjentów Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego odrębnego rachunku do obsługi zaliczki, który musiałby być oprocentowany.

Z uwagi na fakt, że rekomendacja Najwyższej Izby Kontroli ma charakter systemowy i dotyczy dystrybucji środków UE w ramach wszystkich programów operacyjnych, w których będzie przewidziane udzielanie wsparcia w formie zaliczek, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju rozważy zasadność wprowadzenia powyższych zapisów horyzontalnie w ramach całej perspektywy finansowej 2014-2020.

Ad. 3. Wprowadzenie do umów o dofinansowanie zapisu, dotyczącego składania przez beneficjenta we wniosku o płatność informacji, w formie oświadczenia, w kwestii pozostawania na liście podmiotów wykluczonych z dofinansowania na podstawie art. 207 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka (IZ PO IG), podtrzymuje swoje stanowisko przedstawione w piśmie z dnia 17 lutego 2015 r. znak: DKI.V.0810.2.2015.AMA.1, NK:42461/15 oraz w piśmie z dnia 16 kwietnia 2015 r. znak DKI.V.0810.2.2015.AMA.4 NK:98823/15. W opinii IZ PO IG art. 207 ust. 4 *Ustawy o finansach publicznych* (Dz. U. 2009 nr 157 poz. 1240 ze zm.), w którym określono przypadki w jakich beneficjent zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, odnosi się do momentu zawarcia umowy z beneficjentem. Taką interpretację prezentuje Ministerstwo Finansów – „wykluczenie z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów

finansowanych z udziałem środków europejskich oznacza zakaz podpisywania z beneficjentem kolejnych umów o dofinansowanie”.

Wobec postanowień *Ustawy o finansach publicznych* weryfikacja wnioskodawcy w zakresie wykluczenia z możliwości otrzymania dofinansowania ma miejsce przed podpisaniem umowy. *Ustawa o finansach publicznych* nie nakłada obowiązku żądania zwrotu dofinansowania od beneficjentów, którzy zostali wpisani do Rejestru podmiotów wykluczonych w związku z nieprawidłową realizacją innych umów.

Wobec powyższego, w opinii IZ PO IG nie ma podstaw do weryfikowania na etapie składania wniosków o płatność oświadczeń, czy beneficjent znajduje się w Rejestrze podmiotów wykluczonych. Dodatkowo, należy zauważyć, że jeżeli podmiot prawidłowo realizuje postanowienia umowy, a wpis do Rejestru podmiotów wykluczonych nastąpił w wyniku ustaleń w innym projekcie, taki fakt nie może być przyczyną do odstąpienia od realizacji projektu.

Ponadto, Instytucja Zarządzająca PO IG zwraca uwagę na omyłki w treści *Informacji o wynikach kontroli NIK - Wsparcie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w ramach Działań 4.3 i 4.5 PO IG*, które były zgłaszane do wystąpienia pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli nr P/14/021, pismem z dnia 16 kwietnia 2015 r. znak DKl.V.0810.2.2015.AMA.4 NK:98823/15.

- a) w pkt. 3.2.1.1 *Informacji o wynikach kontroli NIK* podano wartość alokacji dla działania 4.5 PO IG wynoszącą "868 220,2 tys. euro (8,52% alokacji na PO IG), w tym dla MSP w kwocie 217 055,1 tys. euro (25%)". Zgodnie z najbardziej aktualnym uszczegółowieniem programu (wersja 19 podpisana w dniu 11 września 2014 r.) kwoty te przedstawiają się następująco: "817 320,3 tys. euro (8,0% alokacji na PO IG), w tym dla MSP w kwocie 204 330,1 tys. euro (25%)";
- b) w pkt. 3.2.2.2 *Informacji o wynikach kontroli NIK* – Finansowanie projektów w formie zaliczek - przedstawiona została liczba i kwota zaliczek udzielonych beneficjentom w ramach działania 4.5 PO IG (71 zaliczek na łączną kwotę 524 508,9 tys. zł). Wartości te są nieprawidłowe. Pismem z dnia 17 lutego 2015 r. , znak DPO-V-63521-119/33/14 L. dz. 945/15 Ministerstwo Gospodarki przekazało do NIK zestawienie wypłaconych zaliczek beneficjentom działania 4.5 PO IG. Z przekazanych danych wynika, że udzielono 119 zaliczek na łączną kwotę 630 386,4 tys. zł.

Z poważaniem,

MINISTER
Z up.
Iwona Wendel
Podsekretarz Stanu

**OPINIA
PREZESA
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**

do stanowiska Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 16 listopada 2015 r. do *Informacji o wynikach kontroli wspierania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw środkami Unii Europejskiej w ramach Działania 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.*

Minister Infrastruktury i Rozwoju powtórzył w stanowisku informacje zawarte w odpowiedzi na wystąpienie NIK, odnośnie sposobu realizacji dwóch wniosków pokontrolnych dotyczących wprowadzenia w nowej perspektywie finansowej wskaźników rezultatu realizowanych projektów oraz zmiany sposobu udzielania zaliczek beneficjentom. Minister poinformował także o przyczynach odstąpienia od realizacji trzeciego wniosku - dotyczącego wprowadzenia do umów o dofinansowanie, oświadczeń beneficjentów w kwestii pozostawania na liście podmiotów wykluczonych z dofinansowania. Stanowisko Ministra Infrastruktury i Rozwoju w powyższych sprawach zostało przedstawione w *Informacji NIK*, w pkt. 4.2. *Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.*

Przyjmuję do wiadomości odmowę realizacji powyższego wniosku pokontrolnego, jakkolwiek nie w pełni podzielam argumentację przedstawioną przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Wprowadzenie rozwiązania postulowanego we wniosku, którego uzasadnienie zostało przedstawiono w *Informacji* w pkt. 2.3., wynika z tego, że brak jest obecnie gwarancji iż beneficjent wykluczony, np. w wyniku próby wyludzenia środków publicznych przy realizacji jednego projektu, nie podjął podobnego działania przy realizacji w tym samym czasie innych projektów.

Różnice w wartości alokacji środków przeznaczonych na Działanie 4.5 PO IG oraz w wysokości zaliczek udzielonych beneficjentom tego Działania, na które zwrócił uwagę Minister Infrastruktury i Rozwoju, wynikają z chronologii sporządzenia dokumentów stanowiących podstawę ustaleń kontroli. Na etapie opracowywania *Informacji*, przyjęto zasadę ujmowania danych źródłowych uzyskanych w trakcie badań kontrolnych Instytucji Wdrażającej i Instytucji Pośredniczącej.

